Ἔτος Α' Τεῦχος 7 Φεβρουάριος 1908

ΕΘΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

«Ὅπου ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοιντο, τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῷεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι»; **Ξενοφῶν.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γ. Ν. Χατζιδάκι, *καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου,* Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.
Κ. Γ. Ζησίου, *καθηγητοῦ,* Μοῦσαι καὶ Χάριτες *(τέλος).*
Ι. Σ. Φλετούρη, Μπελλένειος σκοπευτικὴ σχολή.
Δ. Α. Χατζηγιάννη, Θεσσαλικαὶ παροιμίαι *(συνέχεια).*
Α. Κ. Στοϊκοῦ, Εἰς τοὺς ἐν Σέρραις ἀπαγχονισθέντας *(ποίημα).*
Κ. Δ. Κτιστοπούλου, Τὸ δρᾶμα τῆς Κλονδίκης *(διήγημα).*
Γ. Χ. Λάμπρου, *καθηγητοῦ,* 10 ἀπριλίου 1826.
Ε. Παππαναστασίου, *καθηγητοῦ, α'.* Κερκυραϊκαὶ παροιμίαι.—*β'.* Παροιμίαι τοῦ δήμου Αἰδηψίων *(Εὐβοίας).*
Μ. Γ. Παπαδοπούλου, Ἐθνικὰ ἀνέκδοτα.
Φιλολογία—Ἐπιστήμη— Τέχνη. Ἐθνικὴ μοῦσα, ᾄσματα Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, ἀποφθέγματα, ἀνέκδοτα, ἀλληλογραφία, δηλώσεις.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου "ΝΟΜΙΚΗΣ,, Ὀφθαλμιατρείου 5

Η "ΕΘΝΙΚΗ ΨΥΧΗ,,

πωλεῖται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις Ἐλευθερουδάκη, «Ἑστίας», Μ. Σαλιβέρου, Χ. Σαλιβέρου, Σακέτου, Ν. Τζάκα, Ν. Δικαίου, Γ. Λάμπρου καὶ ἐν τοῖς περιπτέροις.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ τῆς «Ἐθνικῆς Ψυχῆς» εἰσιν :

Ἐν **Λαρίσῃ** *ὁ κ. Θ. Γ. ΜΑΚΡΗΣ, διευθυντὴς «Μικρᾶς» βιβλιοπώλης, καὶ Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ.*

Ἐν **Μαϊμουλίῳ** *ὁ κ. ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ.*

Ἐν **Βόλῳ** *ὁ κ. Σ. Τ. ΚΟΥΤΝΑΤΖΗΣ, φ. ν., διαχειριστὴς τῆς «Πανθεσσαλικῆς».*

Ἐν τῷ νομῷ **Εὐρυτανίας** *ὁ κ. Θ. Γ. ΔΗΜΟΥ, δημοδιδάσκαλος, ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγός.*

Ἐν **Ἀταλάντῃ** *ὁ κ. ΑΝ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ φ. ν.*

Ἐν **Κερκύρᾳ** *ὁ κ. Ε. ΠΑΠΠΑΝΑΣΓΑΣΙΟΥ, καθηγητής.*

Ἐν **Μεσολογγίῳ** *ὁ κ. ΓΕΡΑΣ. Π. ΤΣΙΝΤΖΟΣ, φοιτητὴς νομικῆς.*

Ἐν **Κυθήροις** *ὁ κ. ΕΜ. Γ. ΣΤΑΘΗΣ.*

Ἐν **Καΐρῳ** *(Αἰγύπ.) ὁ κ. ΑΡ. ΣΤΟΓΙΚΟΣ*

Ἐν Colorado *(Ἀμερικῆς) ὁ κ. Ν. ΝΙΚΟΛΑΟΥ, φ. ν.*

Ἐν Utah *(Ἀμερικῆς) ὁ κ. Δ Ι. ΜΠΟΤΑΓΙΤΗΣ*

Οἱ κατὰ τόπους συνδρομηταὶ καὶ πᾶς ὁ βουλόμενος δύνανται νὰ ἀπευθύνωνται καὶ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους ἡμῶν.

Ὅλοι τὰ ἐνδύματά σας

Εἰς τὸ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΦΕΙΟΝ

Γεωργ. Στογιάννη

46—Ὁδὸς Σόλωνος—46

Τελεία ἐφαρμογή, κομψότης, στερεότης.

Μία ἁπλῆ ἐπίσκεψις ἀρκεῖ.

Ὅλοι νὰ πηγαίνητε εἰς τό:

ΝΕΟΝ ΠΑΡΙΣΙΝΟΝ ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Σωκρ. Ἀσημακοπούλου

3 - Ὁδὸς Θεμιστοκλέους—3

Ἐν Ἀθήναις

Λειτουργεῖ ἀπολυμαντικὸς κλίβανος.

Δοκιμάσατε τὰ ἐξαίρετα καπνὰ καὶ σιγαρέττα ΣΤΑΜ. ΤΖΑΝΝΕ, Πλατεῖα Συντάγματος.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἐθνικῆς Ψυχῆς» οἱ μεταβάλλοντες διεύθυνσιν ἢ μὴ λαμβάνοντες τυχὸν τὰ τεύχη παρακαλοῦνται ὅπως εἰδοποιῶσιν ἡμᾶς περὶ τούτου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΤΕΛΕΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΗΛ. ΝΤΟΚΑ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ ΔΕΛΤΑΡΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ
ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΝ
ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΑ ΓΑΜΩΝ
ΕΙΚΟΝΕΣ, ΚΑΡΤΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ, ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΡΟΜΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ, ΤΡΑΠΕΖΩΝ, ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ.
ΔΙΠΛΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΤΡΙΠΛΟΤΥΠΑ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ, ΠΙΝΑΚΕΣ, ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΤΙΚΕΤΤΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ
με διάφορα χρώματα
ΕΙΜΙΤΗΡΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΡΟΜΩΝ
Τρελλάμαι καὶ πᾶσα τυπογραφικὴ τεχνασία
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΟΔΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΑΡ. 3 (Πλησίον Ἁγίων Θεοδώρων)

ΕΘΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδίδοται ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν : Ι. Ἀνδρομηδᾶ, Κ Δ. Κτιστοπούλου, Χ. Μ. Λαδᾶ, Ι. Παπαγιαννοπούλου, Μ. Γ. Παπαδοπούλου, Ν. Γ. Παππᾶ, Α. Η. Πουλοπούλου, Σ. Ε. Στάθη, Ι. Σ. Φλετούρη, Δ. Α. Χατζηγιάννη.

Συνδρομὴ	*Ἐσωτερικοῦ* δρ. 6 προπλ.	*Τιμὴ ἑκάστου τεύχους*	*Διεύθυνσις*
	Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 7 »	*λεπτὰ 50*	*Ὁδὸς Σίνα, 18, Ἀθῆναι*

Ἔτος Α' **Τεῦχος 7** **Φεβρουάριος 1908**

ΜΙΚΡΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ἦν χρόνος ὅτε πᾶν ὅ τι τις ἤθελεν εἰπεῖ περὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξελεγχθῇ. Ὁ μὲν ἀπεκάλει αὐτὴν διεφθαρμένην καὶ ἀνώμαλον ὡς διαφέρουσαν τῆς ἀρχαίας, ὁ δὲ βάρβαρον ὡς πλήρη ξένων λέξεων, ὁ δὲ ἄλλα. Αἱ γνῶμαι καὶ ἀποφάνσεις αὗται δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξελεγχθῶσι, διότι ἐπεκράτουν περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς πλημμελεῖς θεωρίαι. Καθ' ὃν δηλ. τρόπον τὸ ὕδωρ ποταμῶν τινων βυθίζεταί που καὶ ὑπὸ τὴν γῆν χωροῦν ἀναβλύζει αὖθις κατωτέρω, οὕτως ἐπιστεύετο ὅτι καὶ αἱ ἀρχαῖαι διάλεκτοι τῶν Αἰολέων καὶ Δωριέων κατακαλυφθεῖσαι κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς Κοινῆς διέμειναν ἔκτοτε κατὰ τὸν μακρὸν μέσον αἰῶνα μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ' ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἄγνωστοι πᾶσι τοῖς γράφουσι,καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν αὐτῶν ἴχνος εὑρίσκομεν ἐν τῇ μεσαιωνικῇ ἡμῶν γραμματείᾳ. Πρόδηλον δ' ὅτι, ἂν ταῦτα ἠλήθευον, ἡμεῖς δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναζητῶμεν ἐν τοῖς παλαιοτέροις μεσαιωνικοῖς βιβλίοις τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς ἡμετέρας γλώσσης. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν ἀρχαίων διαλέκτων, Δωρικῆς καὶ Αἰολικῆς, ὀλίγα καθόλου εἰπεῖν γινώσκομεν, δῆλον ὅτι πᾶσα ἡ ἱστορία τῆς ἡμετέρας Ἑλλην. θὰ ἐκαλύπτετο ὑπὸ παχυλοῦ σκότους, καθ' ὃν περίπου τρόπον καὶ ἡ τῶν ἄλλων γλωσσῶν, ὧν ἐλάχιστα ἔχομεν γραπτὰ ἐκ τοῦ παρελθόντος μνημεῖα.

Τὰ πράγματα ταῦτα μετεβλήθησαν εὐθὺς ὡς ἀναντιλέκτως ἀπεδείχθη ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ δὲν εἶναι μυστηριώδης συνέχεια ἀρχαίων πρὸ πολλοῦ ἐκλιπουσῶν διαλέκτων, ἀλλὰ τῆς μεσαιωνικῆς, γνωστῆς ἡμῖν ὁπωσδήποτε, Ἑλληνικῆς, αὕτη δὲ πάλιν τῆς μητρὸς Κοινῆς καὶ αὕτη καθόλου εἰπεῖν τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου. Διότι τούτων ἀποδειχθέντων καὶ ὁμολογηθέντων ἔχομεν πρὸ ἡμῶν συνεχῆ ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης καὶ δὴ δυνάμεθα, ἢ μᾶλλον ὀφείλομεν, ν' ἀνάγωμεν τὴν γλῶσσαν ἑκάστης περιόδου εἰς τὴν ἀμέσως προηγουμένην καὶ ἑρμηνεύωμεν ἐξ αὐτῆς, γνωστῆς ἡμῖν ὁπωσδήποτε ἅτε παραδοθείσης ἐν βιβλίοις, ἐπιγραφαῖς, ἐγγράφοις κλπ. Τὸ καθῆκον ἄρα ἡμῶν σήμερον εἶναι τοῦτο μὲν ὁρμώμενοι ἀπὸ τῆς ἀρχαίας γλώσσης νὰ παραλαμβάνωμεν ἕκαστον φαινόμενον τῆς ἀρχαίας, οἷον λέξιν, τύπον, φθόγγον, σύνταξιν, σημασίαν, κατάληξιν κλπ., καὶ παρακολουθῶμεν τὴν ἱστορικὴν πορείαν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐξαφανίσεως αὐτοῦ, ἂν ἐξηφανίσθη, ἢ μέχρι σήμερον, ἂν σῴζηται· τοῦτο δὲ ὁρμώμενοι ἀπὸ τῆς νέας Ἑλληνικῆς νὰ ἐξετάζωμεν ἑκάστου νέου στοιχείου οἷον λέξεως, τύπου, καταλήξεως, φθόγγου, συντάξεως κλπ τὴν χρῆσιν καὶ ἔκτασιν καὶ νὰ παρακολουθῶμεν τὸν ἐν τῷ παρελθόντι βίον αὐτοῦ ἀνερχόμενοι μέχρι τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐμφανίσεως. Συνοψίζοντες δὲ ἔπειτα τὰ ἰδιάζοντα ἑκάστῳ αἰῶνι ἢ ἑκάστῃ περιόδῳ θὰ δυνηθῶμεν νὰ γράψωμεν τὴν μακρὰν ἱστορίαν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν λέξεων αὐτῆς ἤτοι τὸ μέγα καὶ περιπόθητον Ἑλληνικὸν λεξικὸν ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι Γεωργίου τοῦ Α'.

Πάντα ταῦτα φαίνονται τοσοῦτον αὐτόδηλα, ὥστε ἕκαστος ἐκ τῶν προτέρων θὰ ἐνόμιζεν, ὅτι

ἀφοῦ ταῦτα ἐλέχθησαν καὶ κατεδείχθησαν ὀφθαλμοφανῶς, οὐδεὶς θὰ ἐργάζηται σήμερον ἄλλως. Καὶ ὅμως κινεῖται! Αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἵτινες καυχῶνται ὅτι ἔργον ἔχουσι τὴν καλλιεργίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς καὶ ὅτι διδάσκουσιν αὐτήν, δὲν θέλουσι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν μεθοδικὴν καὶ δὴ ἐπιστημονικὴν ταύτην ἐργασίαν. Πάντες ἐνθυμοῦνται τὸ διαβόητον ὄνισσα, περὶ οὗ ἐκήρυξαν ὅτι τὸ «ἔπλασαν κατὰ τὸ πρότυπον τῶν δημοτικῶν τύπων», καίτοι πασίγνωστον εἶναι, καὶ ἀναντιλέκτως ἀπεδείχθη ὅτι γυναικῶν μὲν ὀνόματα, ἐθνικὰ (*Μοραΐτισσα, Ἀξιώτισσα*), ἐπαγγέλματος ἢ τάξεως δηλωτικὰ (*μάγισσα, φουρνάρισσα, ἀρχόντισσα* κλπ.) δύνανται νὰ καταλήγωσιν εἰς *-ισσα*, ἀλλὰ τὰ ὀνόματα, δι' ὧν δηλοῦται τὸ θῆλυ τῶν ζῴων, οὐχὶ εἰς *-ισσα* ἀλλ' εἰς *-α* (*σκύλλα*) ἢ *-ῖνα* (*γουρακῖνα, λαφῖνα*) κλπ. (πρβλ. Μεσαιωνικῶν καὶ Νέων Ἑλληνικῶν Τόμ. Β' σελ. 71—81). Δῆλον ἄρα ὅτι δὲν ἐξήτασαν τὴν χρῆσιν τῆς καταλήξεως ταύτης οὐδὲ τὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐξέλιξιν αὐτῆς.

Ἄλλο: Τὸ ὄνομα τοῦ περικλεοῦς οἴκου τῶν *Κουντουριωτῶν* παρήγαγεν ὁ κ. Πάλλης ἐπ' ἐσχάτων ἀπὸ τοῦ *κουντούρα* = ὑπόδημα, θέλων νὰ δείξῃ ὅτι ὁ ἀρχηγέτης αὐτῶν ἦν ὑποδηματοποιός, *κουντουρᾶς*. Δὲν θὰ ἐξετάσω ἂν ἀληθεύοντος τυχὸν τούτου θὰ ἦτο καταισχύνη τοῖς Κουντουριώταις ἢ μή, ὅπως ἐπεθύμει νὰ δείξῃ ὁ ἐπιχειρήσας τῇ ἐτυμολογίᾳ· ὁμοίως δὲν θὰ ἀποδώσω μεγάλην σημασίαν εἰς τοῦτο, ὅτι, καθ' ἃ ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς, πρὸς τὰ *Κούντουρα* τῆς Μεγαρικῆς συνάπτεται τὸ ὄνομα τοῦτο. Οὕτως ἀναγινώσκεται ἐν Ἑστίᾳ 1877 σελ. 263 ὅτι ὁ ἀοίδιμος Λάζαρος Κουντουριώτης διηγεῖτο ἐνίοτε ὅτι ὁ πάππος αὐτοῦ Γεώργιος ὁ καὶ Χατζῆ-Γεώργιος ὠνομάσθη πρῶτος Κουντουριώτης, διότι παρέμεινε χρόνον τινὰ ἐν τῇ κώμῃ τῶν Κουντούρων παρά τινι πατρικῷ φίλῳ. Ἐκεῖνο δ' ὅμως ὅπερ νομίζω ἀσυγχώρητον εἶναι ἡ τερατώδης ἄγνοια τῆς ἡμετέρας γλώσσης. Διότι οὐδεὶς ἔμπειρος αὐτῆς θὰ ἀρνηθῇ ὅτι *ὄνομα τοῦ δρῶντος δηλωτικὸν εἰς -ιώτης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σχηματισθῇ καὶ λεχθῇ ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ.*

Ἡμεῖς γινώσκομεν ὅτι τὰ τοῦ δρῶντος δηλωτικὰ ὀνόματα τά τε ῥηματικὰ καὶ τὰ παρώνυμα λήγουσι νῦν παρ' ἡμῖν ποικιλοτρόπως. τ. ἔ. 1) εἰς *-ος* (ὀλίγα καὶ πάντα ἀρχαῖα κληρονομηθέντα οἷον *πετροκόπος, χαροκόπος, συκοφάγος, δίφορος, τυροκόμος, (ἐ)γγαλονόμος, πετρομάχος, θαλασσομάχος, κυνηγός, βοσκός, ἀγωγός, γεωργός, (ὑ)πουργός, κοπρολόγος* κλπ.), 2) εἰς *-της* (*κλέφτης, ψεύτης, δέτης, χτίστης, τρίφτης, χορευτής, δουλευτής, ἀνυφαντὴς* κλπ.), 3) εἰς *-εάς* (*βαφεάς, βασιλεάς, χαλκεάς, χτενεᾶς, σκαφεάς, φονεάς*, κλπ) 4) εἰς *-ᾶς* (*σαμαρᾶς, κλειδᾶς, πινακᾶς, σκοινᾶς, βαρελλᾶς, μαρμαρᾶς, κουντουρᾶς, χτενᾶς* κλπ.), 5) εἰς *-άρις* (ὀλίγα ὄντως δραστικά, *τροχαδάρις, μαρμαράρις, περιβολάρις, καρβουνιάρις* κλπ. 6) εἰς *-τζῆς* (*σαμαρτζῆς, καφφετζῆς, χωρατατζῆς* κλπ.) κλπ. κλπ.

Κατὰ τοὺς τρόπους τούτους ἐκφέρονται παρ' ἡμῖν τὰ τοῦ δρῶντος δηλωτικά, οὐχὶ δὲ εἰς *-ιωτης*. Καὶ οὐ μόνον νῦν ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς ἡ κατάληξις αὕτη καθόλου εἰπεῖν δὲν παρελαμβάνετο καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ πεζῷ, τ. ἔ. τῷ συνήθει λόγῳ, εἰς σχηματισμὸν τοιούτων ὀνομάτων. Μᾶλλον ἐδήλουν τὰ εἰς *-ιώτης* τὸν ἀνήκοντα εἴς τι, τὸν προερχόμενόν ποθεν. Καθ' ὃν δηλαδὴ τρόπον ἐλέγοντο πάλαι ἐθνικὰ εἰς *-ιώτης*, *Σικελιώτης, Ἀμπρακιώτης, Μασσαλιώτης, Ἡρακλεώτης, Φθιώτης, Πηλιώτης* κλπ. καὶ νῦν δὲ ἔτι πάμπολλα φέρονται, οἷον *Ρεθεμνιώτης, Ἀϊβασιλειώτης, Ἡρακλειώτης, Χανιώτης — Σαμιώτης, Χιώτης, Κυπριώτης* κλπ. δηλοῦντα τὸν ἀνήκοντα τῇ δεῖνι ἢ δεῖνα χώρᾳ ἢ πόλει, τὸν καταγόμενόν ποθεν, οὕτως ἐλέγοντο ἀρχαιόθεν καί τινα, οὐχὶ πολλὰ προσηγορικὰ εἰς *-ιώτης*, σημαίνοντα οὐχὶ κυρίως τὸν δρῶντά τι ἀλλὰ μᾶλλον τὸν ἀνήκοντα, τὸν ἔχοντα σχέσιν τινὰ κλπ. Πρβλ. *ἀγγελιώτης, ἀγροιώτης* = ἀγρότης, *αἱρεσιώτης* = ὁ ἐν τῇ αἱρέσει, ὁ τῆς αἱρέσεως, *αἱρετικός, βακχιώτης* ὁμοίως *βρομιώτης, εἰραφιώτης, εὐιώτης, φοιταλιώτης* (ἐπίθετα τοῦ Διονύσου) καὶ *σκευοφοριώτης* = σκευοφόρος (κωμικῶς λεχθὲν κατὰ τὸ *εἰραφιώτης*), *ἐσχατιῶτις, ἑταιρειώτης* καὶ *στασιώτης* καὶ *στρατιώτης* καὶ *πατριώτης* καὶ *θιασώτης* καὶ *ταξιώτης* ἢ *ταξεώτης* καὶ *μυστηριώτης* ὁ ὢν ἐν τῇ ἢ ὁ ἀνήκων *τῇ ἑταιρείᾳ, τῇ στάσει, τῇ στρατιᾷ, τῇ πατρίδι, τῷ θιάσῳ, τῇ τάξει, τοῖς μυστηρίοις· ἰδιώτης, νησιώτης, κουρεῶτις* (ἡμέρα) ἡ ἡμέρα τῆς κούρας, *ὀρειώτης* = ὀρείτης, *παιγνιώτης* καὶ *ποιμνιώτης* περὶ τὰ *παίγνια*, μουσικὰ ὄργανα, περὶ τὰ *ποίμνια* ἀσχολούμενος, ὁ τούτοις ἀφωσιωμένος, *φλοιώτης* ὁ φλοιῷ περιβεβλημένος κλπ.

Τῶν λέξεων τούτων ὀλίγαι σῴζονται, καθ' ὅσον γινώσκω, ἐν τῷ συνήθει λόγῳ, οἷον *νησιώτης, στρατιώτης, πατριώτης, ταξιδιώτης, πανηγυριώτης, στερεώτης* = ὁ ἐν τῷ *ταξιδίῳ, τῇ πανηγύρει, τῇ στερεᾷ* (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *νῆσος*) *καϊκιώτης* = ὁ ὢν ἢ ὁ ἀνήκων εἰς τὸ *καΐκι* καὶ ἐκεῖθεν προερχόμενος κλπ.· εἰσήχθησαν δὲ ἐκ τῆς λογίας παραδόσεως τὸ *θιασώτης* καὶ *ἰδιώτης*· ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ λέγεται καὶ τὸ μεσαιωνικὸν *παιγνιώτης* σημαῖνον τὸν εὐτυχοῦντα ἐν τῇ σκοποβολίᾳ, τὸν εὐθυβόλον, οἷον *καλὸς παιγνιώτης εἶν' αὐτός*. Ἡ σημασία τῆς λέξεως μετεβλήθη, διότι καὶ τὸ ῥῆμα *παίζω* ἐν Κρήτῃ δηλοῖ βάλλω, ἢ ὅπως ἐν Ἀθήναις συνηθίζεται, ῥίπτω διὰ τοῦ ὅπλου. *Πάντως διὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ κατάληξις* **-ιώτης** *εἶναι σήμερον ζῶσα καὶ αἰσθητὴ ἡμῖν ὡς τοῦ δρῶντος δηλωτική, καὶ δὴ ὅτι παραλαμβάνεται σήμερον εἰς σχηματισμὸν δραστικῶν ὀνομάτων, καὶ ὅτι ὁ σχηματίζων Κουντουριώτης ἐκ τοῦ κουντούρα πλάττει ὄνομα σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης.* Πρόδηλον δὲ καὶ τόδε ἔτι, ὅτι κατὰ γλωσσικὴν ἀρχὴν ἵνα ὑπάρξῃ τὸ κύριον ὄνομα *Κουντουριώτης*, παραγόμενον ἀπὸ τοῦ *κουντούρα*, ὅπως θέλει ὁ κ. Πάλλης, ἔδει νὰ ὑπάρχῃ πρὸ τούτου τὸ προσηγορικὸν ὁ *κουντουριώτης*, ὅπως πρότερον ἐλέχθησαν τὰ προσηγορικὰ *σαμαρᾶς, χτενᾶς, κλειδᾶς, κοσκινᾶς, σχοινᾶς* κτλ. καὶ ἔπειτα τὰ κύρια *Σαμαρᾶς, Χτενᾶς, Κλειδᾶς, Κοσκινᾶς, Σχοινᾶς* κλπ., ὁμοίως· ὁ *προβατάρις* τοῦ *Προβατάρις* κλπ. ὤφειλεν ἄρα νὰ ἀποδειχθῇ καὶ πιστωθῇ πρότερον τὸ *κουντουριώτης* καὶ ἔπειτα νὰ νοηθῇ τὸ κύριον *Κουντουριώτης*. Ἀλλὰ ἀναμφιβόλως τοιοῦτα ἀξιῶν τις παρὰ τοῦ κ. Πάλλη καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ *Ἀρκαδίην αἰτεῖ*.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

ΜΟΥΣΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΙΤΕΣ

Γ'

Ἀπὸ τοῦ ἐρυθρομέλανος βράχου προρρέει ἀδαμάντινον ὕδωρ, τὸν δὲ κορμὸν τοῦ ἀκανθωτοῦ κέδρου περιβάλλει ἁβρῶς, στέφον τὴν κορυφήν του μὲ τὰ εὔοσμα ἄνθη του, τὸ αἰγόκλημα, ὅπως τὸν Πηλέα, ἀφ' οὗ κατέβαλε λέοντα, δράκοντα, πῦρ, ὕδωρ, περιπτύσσεται ἐν ἔρωτι τῆς Θέτιδος ἡ ἀγκάλη. Οὕτω παρὰ τὸν τραχὺν Ἄρην αἱ ἰοστέφανοι Μοῦσαι καὶ συμπαρίστανται ἐν ταῖς κοιναῖς θαλίαις τῶν θεῶν καὶ συγχορεύουσι, τὰ ἔργα δ' ἐκείνου αὗται εἶναι αἱ κοσμοῦσαι. Δικαίως· ὅπως δικαίως Μίμνερμος ὁ ἁβρὸς Ἴων, ὁ ποθῶν νὰ τὸν καταλάβῃ ταχὺς ὁ θάνατος, ὅταν δὲν θὰ ἔχῃ πλέον νὰ μεριμνᾷ διὰ τὰ μείλιχα τοῦ ἔρωτος ἔργα, ἐπαινεῖ τὸν κλονοῦντα τῶν ἱπποχάχων Λυδῶν τὰς φάλαγγας ἄνδρα *φερεμελίην*· δικαίως ὁ Ἀρχίλοχος καυχᾶται λέγων,

Εἰμὶ δ' ἐγὼ θεράπων μὲν Ἐνυαλίοιο ἄνακτος
καὶ Μουσέων ἐρατὸν δῶρον ἐπιστάμενος[1]·

δικαίως οἱ Λευκάδιοι ἐν τοῖς νομίσμασιν αὐτῶν σύμβολα εἶχον ἔνθεν μὲν κεφαλὴν Ἡρακλέους ἢ τὸ ῥόπαλον αὐτοῦ, ἔνθεν δὲ φόρμιγγα καὶ δικαίως ὁ Πίνδαρος, ἱεροφάντης τῶν Μουσῶν ἁγιώτατος, υἱὸς λέγεται τοῦ *μενεπτολέμου* Δαϊφάντου, καὶ σοφῶς αὐτὸς εἶπεν,

ἐν δὲ Μοῖσ' ἀδύπνοος,
ἐν δ' Ἄρης ἀνθεῖ νέων οὐλίαις αἰχμαῖσιν ἀνδρῶν.[1]

Ἀλλ' ἔστω ταῦτα μετὰ τῶν πρότερον εἰρημένων (Ἐθν. Ψυχῆς τεύχ. 6, σελ. 127 κεξ.) ἱκανὰ εἰς ἀπόδειξιν ὅτι αἱ Μοῦσαι οὐ μόνον συγκαθεζάνουσι τῷ Ἄρηϊ, ἀλλὰ καί, ἂν πολλάκις ὁ θεὸς οὗτος προηγητὴς εἶναι τῶν ἐπὶ πολεμικῇ νίκῃ ὕμνων τῶν καλλικόμων θυγατέρων τῆς Μνημοσύνης, πολλάκις ὡσαύτως διὰ τῶν παιάνων αἱ Μοῦσαι ἐξάρχουσι τοῦ χοροῦ τῶν μαχῶν εἰς πράξεις γενναίας ὀξύνουσαι τὰς ψυχάς.

Νῦν ἑτέραν τῶν παλαιῶν γνώμην, εἰς τὰς Μούσας ὡσαύτως ἀναφερομένην, νὰ ἐλέγξωμεν ὡς ἀναλήθη ἐρχόμεθα. Ἀρχαῖον ἐπίγραμμα λέγει.

Ἁ Κύπρις Μούσαισι· «*κοράσια τὰν Ἀφροδίταν*
τιμᾶτ' ἢ τὸν Ἔρωτ' ὔμμιν ἐφοπλίσομαι»
Χαΐ Μοῦσαι ποτὶ Κύπριν· «*Ἄρει τὰ στωμύλα ταῦτα,*
ἡμῖν δ' οὐ πέτεται τοῦτο τὰ παιδάριον»[2].

Εἶναι τοῦτο ἀκριβές; Πρὸς Ἀντέρωτα ἄρα τινὰ τιμὴν παρεῖχον αἱ θυγατέρες τοῦ Διός, ἐμίσουν δὲ ἢ ἀδιαφόρως εἶχον πρὸς τὸν Ἔρωτα ὡσαύτως τοῦ Διὸς υἱόν; Ἀλλ' ὁ Ἡσίοδος, παρὰ τῶν Μουσῶν διδαχθείς, εἶπεν (Θεογον. 120) ὅτι ἐκ τοῦ Χάους μετὰ τὴν εὐρύστερνον Γαῖαν ὁ Ἔρως — αἰτία πάντων — ἐγεννήθη, τὴν αἰτίαν δὲ τὴν

1) Ἀρχιλόχ. 1 (ἐκδ. Bergk)

1) Πινδ. Ὀλυμπ. XIII, 30—31.
2) Πλάτων· ἐπιγραμμ. 31 (ἔκδ. Bergk)

πάντα κοσμοῦσαν ταύτην δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς προπηλακισμὸν νὰ ἔχωσιν αἱ Μοῦσαι.

Τὸ παραδοξότερον εἶναι ὅτι τὸ περὶ Κύπριδος καὶ Μουσῶν ἐπίγραμμα τοῦτο εἰς τὸν Πλάτωνα ἀναγράφουσιν οἱ παλαιοί. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐμφανῶς ψευδές· τὸν Πλάτωνα οὐδὲν ἠνάγκαζε νὰ γράψῃ εἰς τὴν ἀμφίβολον τοῦ ἐπιγράμματος δωρίδα φωνήν, πολλῷ δὲ ἧττον γνώμας τοιαύτας νὰ εἴπῃ, ἀφ' οὗ πρὸ τῆς Ἀκαδημείας βωμὸν Ἔρωτος εἶχεν ἱδρύσῃ. Ἀλλ' ἴσως ἐν τούτῳ πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὴν Κύπριν – τὴν Ἀφροδίτην τὴν πάνδημον—ἀπὸ τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἱμέρου—τοῦ ταπεινοῦ πόθου — τὸν Ἔρωτα. Ἐκεῖνος, ὁ φιλόσοφος καὶ ποιητής, εἶπεν (Συμποσ. 203 Β' κεξ.) ὅτι ὁ Ἔρως υἱὸς τοῦ Πόρου (τοῦ μηχανητικοῦ νοῦ) καὶ τῆς Πενίας, εἶναι «ἔρως περὶ τὸ καλόν», διὰ τὴν φύσιν τῆς μητρὸς «πολλοῦ δεῖ ἁπαλός τε καὶ καλός, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ αὐχμηρὸς καὶ ἀνυπόδητος καὶ ἄοικος, χαμαιπετὴς ἀεὶ ὢν καὶ ἄστρωτος, ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς ὑπαίθριος κοιμώμενος», ἀφ' ἑτέρου δὲ «διὰ τὸν πατέρα ἐπίβουλος τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς, ἀνδρεῖος ὢν καὶ ἴτης καὶ σύντονος, θηρευτὴς δεινός, ἀεί τινας πλέκων μηχανάς, καὶ φρονήσεως ἐπιθυμητής, καὶ *πόριμος*, φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου, δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής», εἰς ἓν ἀφορῶν, νὰ «ἐντύχῃ ψυχῇ καλῇ καὶ γενναίᾳ», διότι τοῦτο· «τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος κρίνει τιμιώτερον». Ἐπειδὴ τοῦτο Ἔρωτα λέγει ὁ Πλάτων «*αὐτὸ* τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινές, καθαρόν, ἄμεικτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης φλυαρίας θνητῆς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν *μονοειδὲς* κατιδεῖν» (Πλάτ. Συμπ. 211, Ε)· καὶ τοῦτο εἶναι, ὅ τι πλατωνικὸν ἔρωτα ἐκάλεσαν, ἔρωτα ἰδανικόν.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ πλάσῃ τὸν Ἔρωτα ὁ φιλόσοφος τῶν ἰδεῶν. Ὁ Πόθος, ὁ Ἵμερος, ἀσιατικῆς τινος Ἀστάρτης υἱὸς ἢ ῥωμαϊκός τις Cupido εἶναι, εἰς ὃν σπαργώσης σαρκὸς θυσίαι προσεφέροντο καὶ τὰ *κρόνια* ἤγοντο, ζῳώδους γονιμοποιήσεως λατρεία, οὐχὶ τὰ εἰς τιμὴν τοῦ Ἔρωτος Ἑλληνικὰ Ἐρωτίδια. Καὶ ἡ ἑορτὴ αὕτη μαρτυρεῖ ὅτι συνέπαιζον πρὸς τὸ παιδάριον τοῦτο αἱ Μοῦσαι· διότι οὐ μόνον ἐν Θεσπιαῖς παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἔρωτος ὁ ναὸς ἦτο τῶν Μουσῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος ἐν τῷ αὐτῷ ἱερῷ ἄλσει καὶ εἰς τὰς Μούσας ἀγῶνα ἦγον τὰ *Μουσεῖα* καὶ εἰς τὸν Ἔρωτα τὰ *Ἐρωτίδια*,[1] ἀγῶνα μουσικὸν ἅμα καὶ γυμνικόν, ἀγῶνα εἰς θεὸν ἁγνόν, ὃν καθαραῖς γνώμαις παρεκάλουν ν' ἀποπέμπῃ τῶν ἑαυτῶν ψυχῶν «φαύλους ἐκτοπίους ὁρμάς» (Ὀρφ. ὕμνος εἰς Ἔρωτα), θεὸς εἰς ὃν θυμίαμα καὶ ἀρώματα προσέφερον οἱ μύσται. «Ἀπροσίκτων δ' ἐρώτων ὀξύτεραι μανίαι», εἶπεν ὁ Πίνδαρος (Νεμ. XI, 62) καὶ τούτους τοὺς πρὸς τὸ σῶμα ἔρωτας ἔλεγεν ὁ Σοφοκλῆς ὅτι «ἔχων τις μέμηνε». Συνετῶς δὲ ὁ Εὐριπίδης δέεται·

«*Ἔρως, Ἔρως,*
εἰσάγων γλυκεῖαν
ψυχαῖς χάριν
μὴ μοί ποτε σὺν κακῷ φανείης
μηδ' ἄρρυθμος ἔλθοις»[1]

εἶναι δὲ οὗτος ὁ ἄρρυθμος Ἔρως ὁ χυδαῖος τῆς σαρκός. Ἀλλ' ἐκεῖνος, ὃν ὁ Ἑλληνικὸς μῦθος ἔπλασε, παιδίον εἶναι ἄλλοτε προσπαῖζον μετὰ τοῦ τόξου του (Ἔρως τοῦ Καπιτωλίου), ἄλλοτε ὅμοιον μὲ πορφυρᾶ μῆλα ἐν μέσῳ καλύκων ῥόδων κοιμώμενον μειδιῶν, ἐν ᾧ ἡ ἰοδόκος φαρέτρα καὶ τὰ καμπύλα τόξα του ὑπὸ τὰ εὐπέταλα ἐκρέμαντο δένδρα, ξανθαὶ δὲ μέλισσαι ἐπὶ τῶν χειλέων του εὐῶδες ἀπέθετον μέλι (Πλάτ. ἔπη 32 ἔκδ. Bergk) ἢ νεανίσκος τέλειος περικαλλής, σεμνός, περίνους, ὑπερόχου ψυχικῆς ἐκφράσεως, ὡς ὁ Ἔρως ὁ Πραξιτέλειος τοῦ Centocelle ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Βατικανοῦ, ὅν, κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν μῦθον, ἠγάπησεν ἡ Ψυχή, μυρίους δὲ κινδύνους κινδυνεύουσα καὶ εἰς τὸ πῦρ ἁγνιζομένη, θεία δὲ καθισταμένη ἀπὸ θεοειδοῦς, κατακτᾷ ἡρωΐνη ὡς ἀληθῶς καὶ ἡρώων μήτηρ ἢ πράξεων ἡρωϊκῶν. Τοῦτον δὲ δικαίως ἤθελέ τις ὀνομάσῃ «ἰοστεφάνων Μουσῶν γλυκύδωρον ἄγαλμα» (Βακχ. 4. 13).

Ἀλλ' ἀφ' οὗ οὕτω πεφιλημένος ὁ Ἔρως εἶναι ταῖς Μούσαις, τετιμημένος μάλιστα ἦτο καὶ εἶναι εἰς τοὺς ἁγνοὺς ἱεροφάντας αὐτῶν. Ὁ Ἀλκμὰν εἶπεν, τὴν Μοῦσαν ἐπικαλούμενος,

«*Μῶσ' ἄγε, Καλλιόπα, θύγατερ Διὸς*
ἀρχ' ἐρατῶν ἐπέων, ἐπὶ δ' ἵμερον
ὕμνῳ καὶ χαρίεντα τίθει χορόν» (ἀπόσπ. 45 ἔκδ. Bergk)

διότι ὁμολογεῖ

Ἔρος με δαῦτε Κύπριδος Ἑκάτι
γλυκὺς κατείβων καρδίαν ἰαίνει (ἀπόσπ. 36).

Καὶ πάντες δὲ οἱ περὶ τῶν Μουσῶν τὴν λατρείαν καθωσιωμένοι τὸν Ἔρωτα τοῦτον τὸν ἀσώματον ἐθεράπευσαν, μάλιστα δὲ οἱ ποιηταί. Καὶ δικαίως μὲν εἶπον τῶν παλαιῶν τινες ὅτι κακῶς ἐνομίσθη ὁ Ἡσίοδος ὅτι ἔφθειρε τὴν θυγατέρα τοῦ Γανύκτορος· διὸ ἐτιμωρήθησαν οἱ ἀδελφοί της καὶ φονεῖς τοῦ ποιητοῦ Κτίμενος καὶ Ἄντιφος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος· καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν ὁ βλέπων τὰς Μούσας πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος νὰ εἶναι τοσοῦτον μιαρός. Καὶ ὁ Ὀρφεὺς δὲ καταβαίνει μέχρι τοῦ Ἅδου διὰ τὴν Εὐρυδίκην, ὁ Ἀλκαῖος μετὰ περισσῆς σεμνότητος λέγει πρὸς τὴν Σαπφὼ «ἰοπλόκαμε, ἁγνή, μειλιχόμειδε Σαπφώ, θέλω κάτι νά σοι εἴπω, ἀλλά με κωλύει ἡ ἐντροπή»[1], ἀπεκρίθη δὲ ἡ Σαπφὼ «ἐὰν εἶχες γενναῖον πόθον ἢ καλὸν καὶ ἡ γλῶσσα σου δὲν ἐστριφογύριζε νὰ εἴπῃ τι κακόν, ἡ ἐντροπὴ δὲν θὰ ἐκράτει τὴν φωνήν σου, ἀλλὰ θὰ ὡμίλεις περὶ τούτου ἐλευθέρως»[2]. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἴβυκος (ἀποσπ. 2) εἰς τὸ βαθὺ γῆρας ἔτρεμεν ὡς ἵππος νικητὴς εἰς τοὺς Πανελληνίους ἀγῶνας φερέζυγος βλέπων τὸν Ἔρωτα μὲ τακερὰ ὄμματα ῥίπτοντα αὐτὸν μὲ κηλήματα παντοδαπὰ εἰς ἄπειρα δίκτυα τῆς Ἀφροδίτης. Καὶ ὑπὸ τοῦ Πινδάρου βεβαίως ἐκ ψυχῆς ἐτιμήθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, «δῖα γυναικῶν» ἡ Τιμοξένη, καὶ ὁ Σοφοκλῆς εἶπε τὸν Ἔρωτα ὑπ' οὐδενὸς φίξιμον οὔτε θεοῦ οὔτε ἀνθρώπου, ἐννυχεύοντα δ' ἐν μαλακαῖς νεάνιδος παρειαῖς, ὁ δ' Εὐριπίδης ὠνόμασεν «ἥδιστον ταὐτὸν ἀλγεινόν θ' ἅμα». Καὶ ὁ Ἀνακρέων δ' αὐτὸς σωματικὸν μέν τινα ἔρωτα φαίνεται ὅτι ὑμνεῖ προσπαίζων μᾶλλον, ἀλλ' ὁμολογεῖ ἅμα ὅτι ἄρχει αὐτοῦ

Ἔρως παρθένιος πόθῳ
στίλβων καὶ γεγανωμένος. 3

Καὶ πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ποιηταὶ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν συγγραφέων τὸν ἁγνὸν τοῦτον ἵμερον εἶχον· τοιοῦτος δὲ Ἔρως, θεῖον γένος, ἐφώτιζε τὴν ψυχὴν τοῦ μεγάλου Πρόκλου πρὸς τὴν Αἰδεσίαν. Ἦτο ἀνεψιὰ τοῦ διδασκάλου καὶ φίλου αὐτοῦ Συριανοῦ ἡ Αἰδεσία, κόρη ὑπέροχος, πεπαιδευμένη εἰς γράμματα Ἑλληνικὰ καὶ φιλοσοφίαν. Ἐγνώριζεν αὐτὴν ὁ Πρόκλος καὶ ἐθαύμαζε καὶ ἠγάπα, ἀλλ' ἠρνήθη τὸν γάμον μετ' αὐτῆς, διότι τὴν εἶχε πλάσῃ ἐκ θείας οὐσίας, «καθαράν, ἄμεικτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης φλυαρίας θνητῆς». Ἂν δ' ὁ Μίμνερμος μισεῖ τὸ ὀδυνηρὸν γῆρας καὶ ποθεῖ, ὅταν παρέλθῃ τοῦ βίου τὸ ἔαρ τὸ πολυανθές, νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου, διότι οὐδὲν τερπνὸν ἐν τῇ ζωῇ ἄνευ τῆς χρυσῆς Ἀφροδίτης, κατέχεται ὑπὸ διαθέσεων ἀσιατικῶν, ἔχει συμφθαρῇ μετὰ τῶν περιοικούντων τὴν Ἰωνίαν βαρβάρων, εἶναι οὐχὶ Ἕλλην, ἀλλὰ Λυδός.

Ὅπως ἀσιατικαὶ εἶναι καὶ αἱ εἰδήσεις ὅτι αἱ Μοῦσαι, αἱ ἐκ θείας οὐσίας πεπλασμέναι παρθένοι, καὶ εἰς γάμον ἦλθον καὶ υἱοὺς ἐγέννησαν.

Ἡ Καλλιόπη λοιπὸν ἐκ τοῦ ποταμίου θεοῦ Οἰάγρου τίκτει τὸν Ὀρφέα, ἐκ τῆς Μελπομένης καὶ τοῦ Ἀχελῴου γεννῶνται αἱ Σειρῆνες, ἐκ δὲ τῆς Εὐτέρπης καὶ τοῦ Στρυμόνος ὁ Ῥῆσος βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν (Εὐριπ. Ῥήσ. 348 κεξ.). Ἀλλὰ ταῦτα ἑρμηνεύονται ὑπὸ τῶν μυθολόγων ὡς ἑνώσεις ποταμῶν καὶ πηγῶν, ἂν αἱ Μοῦσαι τὸ πρῶτον ἦσαν θεότητες ὑδάτων (Ἐθν. Ψυχῆς φυλλ. 5, σελ. 101), οἱ δὲ γάμοι τοῦ Ἀπόλλωνος μετὰ τῆς Καλλιόπης ἢ τῆς Θαλείας ἑρμηνεύονται διὰ τῆς μουσικῆς ἑνώσεως τῆς ᾠδῆς καὶ τῆς λύρας. Οὕτω δὲ πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ καὶ ὁ ἔρως τῆς Κλειοῦς πρὸς τὸν Θρᾷκα (κακῶς ἴσως λέγεται Μάγνης) Πίερον, ἐξ οὗ ἐγέννησε παῖδα Ὑάκινθον, πλᾶσμα δὲ ὑστέρων χρόνων εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου λεγόμενον (Α, 3, 2, 4) «Κλειὼ Πιέρου τοῦ Μάγνητος ἠράσθη κατὰ μῆνιν Ἀφροδίτης· ὠνείδισε γὰρ αὐτῇ τὸν τοῦ Ἀδώνιδος ἔρωτα».

Οὕτως αἱ Μοῦσαι θεότητες ἀδαμαντίνης ὡς κρυστάλλινον ὕδωρ καθαριότητος καὶ ἁγνείας, μετὰ τοῦ Ἄρεως συγκαθεζόμεναι, μετὰ τοῦ Ἔρωτος συμπαίζουσαι, τιμῶσαι καὶ τιμώμεναι ὑπὸ τῆς περισέμνου τοῦ Ἑλληνικοῦ οἴκου Ἑστίας καὶ τὴν ἠπιόδωρον θάλπουσαι Δήμητρα, κωμάζουσαι μετὰ τοῦ *μελπομένου* Διονύσου, μετὰ τοῦ Μουσηγέτου Ἀπόλλωνος, μετὰ τῶν Ὡρῶν, τῶν Χαρίτων, τῆς Ἁρμονίας συντελοῦσαι τὸν θεσπέσιον θίασον τοῦ ὀυρανοῦ, τὴν μουσικήν, τὴν ποίησιν, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἀστρονομίαν, τὴν τέχνην εἰς τὸ ἀκρότατον τελείου καὶ εὐπρεποῦς κάλλους ἤλασαν, αὗται τὴν Ἰλιάδα, τὸν α' ὀλυμπιονίκην τοῦ Πινδάρου, τοὺς Ἀχαρνεῖς τοῦ Ἀρ στοφάνους, τὸ Ζ' βιβλίον τοῦ Θουκυδίδου, τὸν περὶ τοῦ στεφάνου λόγον τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλάτωνος τὸν Πρωταγόραν ὑπηγόρευσαν· τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν ἀρχαίαν, θεῶν φωνήν, οὐρανίων κόσμων ἁρμονίαν, καλλίστην διεμόρφωσαν. Αὗται μὲ τὴν δωριστὶ σεμνὴν ἁρμονίαν ἦδον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἰκτίνου, ὅτε ἵδρυε τὸν Παρθενῶνα, αὗται ὕμνον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ἔλεγον, ὅτε ὁ Φειδίας ἔπλαττε τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Παρθένου, καί, ὅτε ὁ Ζεῦξις ἐζωγράφει τὴν Ἑλένην του, ἁπαλῶς ἐψιθύριζον τοῦ Στησιχό-

1) Παυσ. 9, 31, 3 κεξ.

1) Εὐρ. Ἱππολ. 525 κεξ.

1) Ἀλκ. ἀποσπ. 55, ἔκδ. Bergk.
2) Σαπφοῦς ἀποσπ. 28, ἔκδ. Bergk.
3) Ἀνακρ. ἀποσπ. 13, ἔκδ. Bergk.

ρου τὴν παλινῳδίαν. Αὗται τὸν Ἑλληνικὸν βίον ἐμόρφωσαν, ὃν εὐμουσίαν, βίον θεῶν, πολιτισμὸν Ἑλληνικὸν οἱ ἄνθρωποι ἐκάλεσαν.

ΧΑΡΙΤΕΣ

Παρὰ τὰς Μούσας, θυγατέρες καὶ αὗται τοῦ Διός, τῆς Ἑλληνίδος ψυχῆς καὶ αὗται εἰκόνες, εἶναι αἱ Χάριτες. Τοῦ Διὸς λοιπὸν εἶπεν αὐτὰς θυγατέρας ἐν τῇ Θεογονίᾳ ὁ Ἡσίοδος καὶ τῆς νύμφης Εὐρυνόμης, θυγατρὸς τοῦ Ὠκεανοῦ· ἑρμηνεύουσι δ' ἐκ τούτου οἱ μυθολόγοι τὸν περὶ αὐτῶν μῦθον λέγοντες ὅτι ἑωθινὴν εἰκονίζουσιν αἴγλην. Τοῦτο δὲ ἤθελε βεβαιώσῃ καὶ ἡ ἄλλη λεγομένη γένεσις αὐτῶν ἐκ τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Αἴγλης· ἀλλ' ἡμεῖς περὶ ταῦτα δὲν διατρίβομεν πολύ, οὐδὲ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν θὰ κατατριβῶμεν, ἀδιαφοροῦντες ἂν τρεῖς ἦσαν, ὅπως εἶπεν ὁ Ἡσίοδος καὶ ἔπλασαν ὁ Τεκταῖος μὲν καὶ Ἀγγελίων διὰ τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐν Δήλῳ Ἀπόλλωνος καὶ ὁ Σωκράτης ἐν τοῖς Προπυλαίοις καὶ ὁ Φειδίας διὰ τὸν θρόνον τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διός, ἢ δύο, ὡς ἐπίστευον ἐν Σπάρτῃ καὶ ἐν Ἀθήναις. Θέλγουσιν ἡμᾶς μᾶλλον τὰ καλὰ καὶ νοῦν ἐνέχοντα ὀνόματα αὐτῶν, Εὐφροσύνη καὶ Ἀγλαΐα καὶ Θάλεια κατὰ τὸν Ἡσίοδον καὶ τὸν ποιήσαντα τοὺς ὀρφικοὺς ὕμνους, Αὐξὼ καὶ Ἡγεμόνη, ὡς ἐκάλουν αὐτὰς οἱ Ἀθηναῖοι, Κλήτα καὶ Φαέννα, ὡς ἔθυον αὐταῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν τῷ παρὰ τὸν ποταμὸν Τίασαν τῆς Σπάρτης ἱερῷ αὐτῶν. Θαυμάσιον δέ, τὸ ἔργον χάριτος δηλοῦν, εἶναι καὶ τώνομα Πειθὼ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἑρμησιάνακτος δοθὲν εἴς τινα τῶν Χαρίτων.

Ἡ λατρεία δ' αὐτῶν παλαιοτάτη ἐν Ἑλλάδι ἦτο· διότι πρῶτος λέγεται θυσίαν προσενεγκὼν εἰς τὰς Χάριτας ἐν Θήβαις ὁ τοῦ Οἰδίποδος υἱὸς Ἐτεοκλῆς, παλαιότερος δ' αὐτοῦ ἱερὸν Χαρίτων ἵδρυσε παρὰ τὴν ἀπὸ Σπάρτης εἰς Ἀμύκλας ὁδὸν καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Τίασαν ὁ Λακεδαίμων τέταρτος τῆς παρὰ τὸν Εὐρώταν χώρας βασιλεύς, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθη· πρὸ τοῦ Ἡσιόδου δὲ καὶ πρὸ τοῦ Ὁμήρου, μνημονευόντων τῶν Χαρίτων, ᾠδὴν πρῶτος εἰς Χάριτας ἐποίησεν ὁ Θρᾷξ Πάμφως· ὥστε πλὴν τῶν Μουσῶν οἱ Πίερες Θρᾷκες, δηλαδὴ οἱ Ἴωνες τῶν Ἑλλήνων οἱ χαριέστατοι, ἴσως ἐγένοντο εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα καὶ τῆς λατρείας τῶν Χαρίτων οἱ εἰσηγηταί.[1]

1) Περὶ πάντων τούτων ἴδε Παυσ. 3, 18, 6 καὶ μάλιστα 9, 35, 1 κεξ.

Ἀλλ' ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ γένους ἡμῶν πεπλασμένη νὰ γείνῃ, ὅπως διὰ τὰς Μούσας, οὕτω καὶ διὰ τὰς Χάριτας τέμενος οὐδέποτε μέλλον νὰ πέσῃ. Ὁ Βίγκελμαν εἶπεν ὅτι τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ χάρις χαρακτηρίζει. Σοφῶς· ἀλλ' ἡ ἀφέλεια αὕτη, δηλαδὴ ἡ γαλήνη, καὶ ἡ χάρις οὐχὶ τῆς τέχνης μόνον ἀλλὰ τῆς ὅλης ψυχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἦτο ἡ εἰκών. Ἀφέλεια δὲ δὲν εἶναι ἡ πρόστυχος σκαιότης· διότι τότε χαρίεις, θὰ ἦτο πᾶς ῥυπαρὸς ὁδοκαθαριστὴς καὶ χαρίτων ναὸς ὁ Πάλλης· ἀφέλεια εἶναι τοῦ ψυχροῦ ἐξεζητημένου ἡ ἔλλειψις· γαλήνη δὲ δὲν εἶναι «τὸ θανατηφόρον ἀκυμάντου λίμνης οὐδὲ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης τὸ ἀτάραχον, τὸ ἀσφαλτῶδες καὶ πλίνθινον, ἀλλ' ἡ θάλασσα ἡ γλαυκὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἀκτῶν, ὅταν μειλιχίως μειδιᾷ ὑπὸ τῆς αὔρας προπνεομένη καὶ κρυστάλλους αἰγλήεντας σκορπίζῃ εἰς τὴν ἀκτήν· οὐχὶ ἡ μὴ ταρασσομένη ὑπὸ τοῦ Σιμοῦν ψάμμος τῶν ἐρήμων, ἀλλ' ἡ γαλήνη τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ νοητοῦ οὐρανοῦ, ἀσφαλοῦς ἕδρας τῶν θεῶν, ἥτις

οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
δεύεται οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
πέπταται ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη.

(Οδ. Ζ, 43 κεξ). «Τοιοῦτον δ' ἔπλασε τὸν οὐρανόν του ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ὁμοίους τοὺς θεούς του—εὐθύμους, μειλιχομείδους, μὲ ἀκτινοβολούσας κόμας καὶ ὄψεις, νέκταρ πίνοντας ἀπὸ χρυσῶν φιαλῶν, τὴν γῆν προσβλέποντας φιλανθρώπως, ἐν μακαρίᾳ γαλήνῃ τὸν βίον αὐτῶν διάγοντας τὸν αἰώνιον,— ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες τοιοῦτοι ἦσαν. Οὐδὲν τὸ παράφορον, τὸ πολυθόρυβον, τὸ μανικόν· πρὸ τῆς Ἰλίου οἱ μὲν Τρῶες κλαγγάζοντες ὡς γέρανοι ἤρχοντο εἰς τὴν μάχην,

οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν (Ἰλ. Γ,8—9).

Τὴν γαλήνην ταύτην εἶχεν ὁ Ἀλέξανδρος ὑπνώττων τὴν πρωΐαν τῆς μάχης τῶν Γαυγαμήλων καὶ ὁ Σωκράτης ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ εἰς ὄψιν τῶν θεατῶν ἐγειρόμενος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Νεφελῶν.

«Τὴν γαλήνην δὲ ταύτην πολλῷ εὐαρεστοτέραν ἀπεργάζεται ἡ ἀνάμειξις τῶν Χαρίτων. Αἱ ἑορταί, τῶν Παναθηναίων αἱ πομπαὶ καὶ τῶν Διονυσίων καὶ τὰ μετὰ ἀνθοσμίου καὶ στεφάνων καὶ κώμων φιλόσοφα συμπόσια, καὶ οἱ γυμνικοὶ παρὰ τὸν Κλάδεον καὶ ἐν τῷ Κρισαίῳ πεδίῳ ἀγῶνες θυσίαι ἦσαν εἰς τὰς Χάριτας λιβανωτοῦ καὶ μύρων, ἀποστροφὴ πρὸς τὸ ἀτέραμνον καὶ σκληρόν. Ἡ λευκὴ αὕτη αἴγλη, ἡ ἐπιτρέχουσα οὕτω διαυγὴς καὶ ἀκτινοβόλος τὴν Ἑλληνίδα γῆν, τὴν χαρὰν καὶ τὴν χάριν ἐνεφύσα εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἐν αὐτῇ οἰκούντων. Τὸ ἄχαρι ἦτο ἀνελλήνιστον καὶ οὐ μόνον ὁ Ἀριστοφάνης τέμενος ἦν Χαρίτων ἀλλὰ καὶ ὁ Σωκράτης τὴν ψυχὴν εἶχε Χαρίτων ναόν, νεανίσκος δὲ ἐν τῷ ἑρμογλυφείῳ τοῦ πατρὸς τὰς Χάριτας ἔπλασε, τῆς ψυχῆς του εἰκόνα. Καὶ πάντες δὲ καὶ ἰδιῶται καὶ τεχνῖται καὶ ῥήτορες καὶ ποιηταὶ ἐπὶ τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα ἔφερον τῶν Χαρίτων τὸν ἀσπασμόν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Θουκυδίδης τῆς ἀττικῆς χάριτος τῆς παλαιοτέρας τῆς περισέμνου εἶναι μεστός, Παρθενών τις ἐν λόγοις[1]». Καὶ τοῦ Ὁμήρου δὲ τοιαύτη καὶ τοῦ Πινδάρου ἡ χάρις «ἅπερ ἅπαντα τεύχει μείλιχα θνατοῖς,» «χρονιώτατον φάος εὐρυσθενέων ἀρετῶν.» Τοιαύτης δὲ καὶ ὁ Φειδίας μυστοπόλος ἁγιώτατος, ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς σύμπλεγμα ἔπλασε Χαρίτων.

Διότι τὸ ἀνειμένον καὶ τὸ ἀναιδῶς βίαιον δὲν εἶναι χαρίεν, γυμνὰς δὲ τὰς Χάριτας, ὅπως ἐν τῷ συμπλέγματι τοῦ Κανόβα, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι εἰς χρόνους ὑστέρους φαίνεται ἔπλασαν καὶ ἐζωγράφησαν οἱ τεχνῖται· οὕτω τὰ ἐν Σμύρνῃ ἐκ χρυσοῦ ἀγάλματα τῶν Χαρίτων καὶ τὰ ἐν Περγάμῳ, ἔργα τοῦ Βουπάλου ἀμφότερα, καὶ τὰ κατὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ Σωκράτους καὶ αἱ εἰκόνες αὐτῶν Πυθαγόρου τοῦ Παρίου ἐν τῷ Πυθίῳ τῆς Περγάμου καὶ ἐν τῷ Ὠδείῳ τῆς Σμύρνης γραφὴ τοῦ Ἀπελλοῦ «ἅπαντα ἐν ἐσθῆτι» ἦσαν (Παυσ, 9, 35, 6—7). Καὶ ὀρθῶς λέγει ὁ Spencer ἐν τῷ περὶ χάριτος κεφαλαίῳ ὅτι ἔν τινι συναστροφῇ, ἔνθα πλήμμυρα κάλλους καὶ χάριτος ἦτο, ἡ χαριεστάτη τῶν νεανίδων ἦτο ἡ ὀλιγώτερον βιαίας κινήσεις ποιοῦσα κατὰ τὴν ὄρχησιν ἢ τὴν ἄλλην συμπεριφοράν[1].

Τοῦτο λοιπὸν εἶναι ὁ βίος ὁ Ἑλληνικός· ναὸς κοινὸς Μουσῶν καὶ Χαρίτων (Σαπφοῦς, 60, ἔκδ. Bergk—Πινδάρου Ὀλ. Ζ', 5 κεξ.—Βακχυλ. 8, 1.—14, 47,—18, 1) Ἀνέφικτος δ' ἐγένετο, διότι τῶν Ἑλλήνων ἅπαντες, τὴν χυδαιότητα καταισχύνην νομίζοντες, ἔλεγον μετὰ τοῦ Εὐριπίδου·

Οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας
Μούσαις συγκαταμιγνὺς
ἡδίστων συζυγίαν·
μὴ ζῴην μετ' ἀμουσίας
αἰεὶ δ' ἐν στεφάνοισιν εἴην.[2]

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΖΗΣΙΟΥ

1) Ζησίου. Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Καλῶν τεχνῶν σελ. 29 κεξ.

1) Spencer. Essais de morale, de science et d' ésthetique σελ. 284 τῆς γαλλικῆς μεταφράσεως Burdeau.

2) Ἡρακλ. Μαινομέν. 673 κεξ.

Ἄσματα Καρυῶν Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας

Η ΑΝΔΡΕΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ

Τὰ παλληκάρια τὰ καλὰ συντρόφια τ's δὲν σκοτώνουν
Δίχως κανένα φταίξιμο, δίχως καμμιὰ αἰτία.
'Σ τὸ σταυροδρόμι κοίτονται κορμιὰ δίχως κεφάλια
Κάμ' τε τὸν Γιάννη ἕνα καφφὲ κί' ἕνα μικρὸ τζουμπούκι
καὶ νὰ μᾶς 'πῇ τὰ ντέρτια του καὶ τὰ παράπονά του.
—Τί νὰ σᾶς 'πῶ βρωμόσκυλα, τί νὰ σᾶς 'μολογήσω;
Σαράντα κλέφταις ἤμασταν, σαράντα παλληκάρια·
Κι' ὅλους τοὺς Τούρκους σφάξαμε, κι' οὔλους Μπου-
[λουκ-μπασάδες.

ΜΠΕΛΛΕΝΕΙΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΚΑΙ αὐτοὶ οἱ ἐξ εὐαισθησίας διατηροῦντες ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ ψυχῇ τὰ πατριωτικὰ ἄλγη καὶ αὐτοὶ οἱ πάσχοντες ἐκ χρονίας μεμψιμοιρίας καὶ ἐσαεὶ βλέποντες συννεφωμένον τὸν γλαυκὸν ἡμῶν οὐρανόν, θὰ διέρχωνται βεβαίως ἡμέρας παρηγορίας καὶ θὰ διακρίνωσι τὴν αἰθρίαν ἀλήθειαν πρὸ τῆς πασιφανοῦς προόδου, ἥτις ἐπετελέσθη ἐν τῇ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους διὰ τῆς γυμναστικῆς ἐνισχύσει καὶ τῇ πρὸ μηνὸς περίπου ἀρξαμένῃ σκοπευτικῇ ἐπιδόσει τῆς ἑλληνικῆς νεότητος.

Ἴσως δὲν ὑπῆρξεν ἀνάλογος καὶ ἡ περὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν νεαρῶν ψυχῶν ἐπιμέλεια, ἴσως ἐκ τύχης προηγήθη ἡ ἐπιμεμελημένη διάπλασις τῶν ληκύθων, ἐν αἷς θὰ διαφυλαχθῶσι τὰ βαρύτιμα μύρα τῶν ἑλληνοπρεπῶν φρονημάτων. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι οἱ ἀγῶνες περὶ τῆς διαδόσεως τῆς γυμναστικῆς ἤθελον ἀποβῇ ἄκαρποι εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας, ἂν δὲν συνεδυάζετο αὕτη

μετὰ τῆς ἀσκήσεως ἐν τῇ σκοποβολῇ, ἥτις ὑπῆρξεν εὐχάριστον καὶ κύριον τοῦ Ἕλληνος ἐντρύφημα.

Ὁ σύγχρονος πολιτισμός, τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ ἡ πρὸς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς ἐπιμιξία καὶ ἅμιλλα ἐπέβαλον εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας διαφόρους τρόπους τοῦ ζῆν, ἐνδύεσθαι καὶ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς διάγειν. Ἠλλοίωσε μεγάλως τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ ἡμῶν βίου καὶ συνεπῶς καὶ τὰ συστήματα τῆς παρεχομένης αὐτοῖς ἀνατροφῆς. Καὶ ἀληθῶς δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τὸ ἐνεστώς, ὡς ἰδεῶδες ἀνατροφῆς τῶν νέων, τὸ τρέφεσθαι καὶ ἐνδύεσθαι ὡς καὶ οἱ πάπποι αὐτῶν καὶ πρόπαπποι. Ἔχει ἄλλα νὰ ἐπιδείξῃ ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν βίος θεμέλια καὶ ταῦτα πρέπει πάσῃ θυσίᾳ καὶ πάσῃ δυνάμει νὰ φρουρηθῶσι καὶ νὰ καλλιεργηθῶσι· ταῦτα δ' εἰσὶν ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ ἐν τῇ γυμναστικῇ καὶ τῇ χρήσει τῶν ὅπλων ἄσκησις.

Οὐδείς ἐστιν ὁ ἀντιλέγων ὅτι ἡ λατρεία τῆς γλώσσης, ἡ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐθελοθυσία, ἡ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς πατρίδος ἀφοσίωσις καὶ ἡ εἰς τὴν ἀνάστασιν αὐτῆς μεγαλουργὸς πεποίθησις δὲν ἦσαν τὰ διασώσαντα ἡμᾶς διὰ τῶν αἰώνων καὶ δωρήσαντα ἡμῖν τήν, διὰ τῆς εὐοιώνου ἐλευθερώσεως τοῦ τμήματος τούτου τῆς πατρίδος, ἐκλάμπουσαν αὐγὴν τῆς πανελληνίου ἀπολυτρώσεως. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐπίσης ἐστὶν ὁ ἀμφιβάλλων ὅτι ταῦτα μεμονωμένα, ἄνευ τῆς σκληρᾶς ἀντοχῆς καὶ τῆς τῶν ὅπλων ἐπιδεξίας χρήσεως, θὰ ἐπέφερον τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ θὰ ἐπετέλουν ὅ,τι ἐπετέλεσεν ἡ ἁρμονικὴ ἀμφοτέρων ὕπαρξις παρὰ τοῖς ἥρωσι τοῦ 21.

Ποῦ λοιπὸν θὰ ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ ἡ ἐλπὶς τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν μέλλοντος, ὑπερτέρου τοῦ ἐνεστῶτος, ἂν ὄχι ἐπὶ τῶν δεδοκιμασμένων καὶ ἀκραδάντων τούτων θεμελίων ;

* * *

Ἐπέστη τῷ ὄντι καιρὸς νὰ ἐλαττωθῶσι τὰ καθ' ἑκάστην ὠχρὰ τῶν Ἑλληνοπαίδων πρόσωπα καὶ οἱ τέως χαλαροὶ μυῶνες νὰ σφυρηλατηθῶσι σιδηροῖ εἰς τὸ ἐπιδεξίως φέρειν τὰ ὅπλα. Καιρὸς πλέον νὰ ἀνορθωθῶσι τὰ κεκυρτωμένα σώματα, οἱ χαῦνοι ὀφθαλμοὶ νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ὁρίζοντος, τὰ ὦτα νὰ συνειθίσωσι τὸν κρότον τῶν ὅπλων καὶ ἡ ὀσφρησις τὴν μεθυστικὴν ὀσμὴν τῆς πυρίτιδος. Καιρὸς ν' ἀραιωθῶσιν οἱ ἀμύστακες τῶν καφφενείων πελάται καὶ νὰ κοσμῇ τὰς χεῖρας αὐτῶν τὸ ὅπλον καὶ ἡ σπάθη ἀντὶ τῆς στέκας καὶ τῶν παιγνιοχάρτων! Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐπέφερον μὲν τὰ πολλαχοῦ ἐγερθέντα γυμναστήρια ὅπως δήποτε εὐχάριστα ἀποτελέσματα, ἀλλ' ἔλλειπον τὰ σκοπευτήρια, ἅτινα θὰ ἔδιδον ποικιλίαν τινὰ εἰς τὰς ἀσκήσεις καὶ θὰ ἀπεδίωκον τὸν κόρον καὶ τὴν ἀνίαν, καὶ θὰ προελάμβανον λυπηρά τινα γεγονότα τοῦ παρελθόντος.

Εὐτυχῶς ἡ ὤθησις ἐδόθη. Εὐγενέστατον τῆς πατρίδος τέκνον ἐν ξένῃ χώρᾳ βιοῦν καὶ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὀνειρευόμενον μεγάλην καὶ ἀκεραίαν δὲν ἠδύνατο ἐν τῇ εὐθυκρισίᾳ καὶ τῇ εὐσυνειδησίᾳ νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἔλλειψιν ταύτην. Καὶ ἵδρυσεν ὁ κ. Π. Μπελλένης σχολὴν σκοπευτικὴν παρὰ τὸν Ἰλισσόν, δοὺς οὕτω τὸ μᾶλλον ἀξιοζήλευτον καὶ πατριωτικώτατον παράδειγμα.

Ἤχησαν οἱ πρῶτοι ἐν αὐτῇ πυροβολισμοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων, ριφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Α Υ. τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου καὶ τοῦ σεπτοῦ αὐτοῦ πατρός. Τὸν ἀντίλαλον δὲ αὐτῶν ἁρπάσαν τὸ γοργοτάξειδον κῦμα τοῦ Φαλήρου κυλᾷ πρὸς τὰ κάτω ὑπερήφανον διὰ τὸ φορτίον αὐτοῦ. Τρέχει καὶ πηδᾷ ὁρμητικὸν καὶ θραύεται ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀφήνει ἐκεῖ τὴν ἀπήχησιν, ὡς τὴν ἀμάραντον δάφνην τῆς πατρίδος πρὸς τὸ ἐκεῖ ἐγκατεστημένον αὐτῆς τέκνον.

Τὰ ἐγκαίνια ὅμως ταῦτα ἂς ἀκολουθήσωσι καὶ ἄλλα πανταχοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ τοὺς πρώτους κρότους ἂς διαδεχθῶσιν ἄλλοι ἄπειροι. Ὁ φωτοστέφανος, ὅστις κοσμεῖ ἤδη τὴν κεφαλὴν τοῦ Μπελλένη ἂς κοσμήσῃ καὶ ἄλλων τοιαύτας καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἁμίλλης ἂς θωπεύσῃ τὰ μέτωπα ὅλων ἱκανῶν τε καὶ ἁρμοδίων.

Τὸ σχολεῖον τοῦ Μπελλένη θέλει καὶ ἕτερα τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ὅσαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις καὶ τὰ χωρία διὰ ν' ἀποδώσῃ τοὺς ἀγαθοὺς καρπούς, οὓς ἀπαιτεῖ ἡ ἐθνικὴ συνείδησις· ἄλλως τε, ἂν ἐκληφθῇ ὡς ἐγκαλλώπισμα τῆς πόλεως ἄχρηστον, ἀξίζει νὰ καταρρεύσῃ εἰς συντρίμματα κατάλληλα πρὸς θραῦσιν τῶν ἡμετέρων κεφαλῶν!

* * *

Σὺ δὲ ὦ εὐγενὴς τῆς Ἑλλάδος νεότης, ἡ τοσαῦτα δείγματα φιλοπατρίας καταδείξασα, καὶ ἧς τὰ τρυφερὰ στήθη τοσάκις κατεπλημμύρισαν τὰ ἁγνότατα πατριωτικὰ αἰσθήματα, μὴ ἀδυνατήσῃς νὰ διακρίνῃς ἐν τῇ ὁπλασκίᾳ τὸ κύριον μέσον, δι' οὗ θὰ πραγματώσῃς τὸ ὄνειρον τοῦ Ρήγα καὶ τῶν ἄλλων προγόνων σου. Εἰς ὑμᾶς, ὦ Ἑλληνόπαιδες, ἀπόκειται νὰ παρασκευάσητε γενεὰν ἀλκιμωτέραν τῆς ἐνεστώσης καὶ κατάλληλον νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς δεδουλωμένης λοιπῆς ἡμῶν πατρίδος.

Καὶ τότε θὰ σκιρτῶσι τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἐξ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, βλέποντα ὑμᾶς παρελαύνοντας μετ' ἀσφαλοῦς βήματος καὶ ὑπερηφάνως ὑψουμένης κεφαλῆς εἰς μαθητικὰ τάγματα.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν κρότων τῶν ὅπλων ὑμῶν θὰ γαυριῶσιν οἱ κρημνώδεις βράχοι καὶ θ' ἀντιχῶσιν τὰ ἑλληνικὰ ἄντρα καὶ αἱ Νύμφαι καὶ αἱ Ὠκεανίδες, τὸν παλαιὸν καὶ ἔνδοξον αὐτῶν χορὸν ὀρχούμεναι, κραυγὴν μελῳδικὴν θ' ἀφήνωσιν ὑπέροχον καὶ θαυμασίαν, θὰ ψάλλωσιν οἱ αἰγιαλοὶ καὶ θὰ φλοισβίζωσι τὰ ἑλληνικὰ ὕδατα καὶ οἱ ἦχοι αὐτῶν θὰ ἑνῶνται εἰς οὐρανίαν καὶ ἀγγελικὴν συναυλίαν:

Τὸ ἔαρ τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων ἐφάνη !

Καὶ ὁ ἀντίλαλος αὐτῶν ἐπὶ πτερύγων φερόμενος ἀνέμου, διασχίζοντος τὰς ἑλληνικὰς ὀροσειρὰς καὶ ποιητικὰς θαλάσσας, θὰ ὁρμᾷ ἀνὰ τοὺς δρυμοὺς καὶ τὰς χαράδρας τῆς Μακεδονικῆς γῆς καὶ θὰ πλήττῃ τὰς ἐπάλξεις τῆς ἱερᾶς τοῦ Κωνσταντίνου μητροπόλεως, ἐπαναλαμβάνων ἐκεῖ:

Τὸ ἔαρ τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων ἐφάνη !

Ι. Σ. ΦΛΕΤΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος εἰσπράττων χρήματα παρὰ τῶν Συρακουσίων, καὶ βλέπων αὐτοὺς ὀδυρομένους καὶ διαμαρτυρομένους ὅτι δὲν ἔχουσι, διέταξε καὶ ἄλλα νὰ εἰσπράττωσι, καὶ ἔπραξε τοῦτο δὶς ἢ τρίς· ὅτε δέ, προστάξας νὰ εἰσπράττωσι πλείονα, ἤκουσεν ὅτι ἐγέλων καὶ ἔσκωπτον αὐτὸν περιερχόμενοι ἐν τῇ ἀγορᾷ, διέταξε νὰ παύσωσιν εἰσπράττοντες διότι τώρα, εἶπεν, ὁπότε περιφρονοῦσιν ἡμᾶς οὐδὲν ἔχουσιν.

— Ὅτε δὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἂν καὶ προβεβηκυίας ἡλικίας, ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῇ, εἶπε, τοὺς μὲν νόμους τῆς πόλεως δύναμαι νὰ παραβιάσω, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοὺς τῆς φύσεως.

Λύσανδρος βλέπων τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐδίσταζον νὰ πολεμῶσι πλησίον τῶν τειχῶν τῶν Κορινθίων, ὅτε ποτὲ ἐπολιόρκει τὴν Κόρινθον, ὡς εἶδε λαγωὸν ἐκπηδῶντα ἐκ τῆς τάφρου, τοιούτους πολεμίους, εἶπε, φοβεῖσθε, τῶν ὁποίων οἱ λαγωοὶ ἕνεκα ἀργίας κοιμῶνται ἐντὸς τῶν τειχῶν;

Μέμνων ὁ πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Δαρείου, ἀκούσας μισθοφόρον τινὰ λέγοντα πολλὰς βλασφημίας καὶ ὕβρεις κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, πλήξας διὰ τῆς λόγχης, ἐγώ, εἶπε, σὲ τρέψω ἵνα πολεμῇς καὶ οὐχὶ ἵνα ὑβρίζῃς τὸν Ἀλέξανδρον.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς προέτρεπε τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον νὰ ἀποκτᾷ καὶ νὰ ἀναγιγνώσκῃ τὰ περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία, λέγων ὅτι ὅσα οἱ φίλοι δὲν ἔχουσι τὸ θάρρος νὰ συμβουλεύωσι τοῖς βασιλεῦσι ταῦτα πάντα εἶναι ἀναγεγραμμένα ἐν τοῖς βιβλίοις.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

Β'.

ΕΙΣ φιλικὰς Θεσσαλῶν παρατηρήσεις, γενομένας μοι μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν πρώτων τριάκοντα παροιμιῶν, ἀπαντῶ, ὅτι τοῦ ἀρσενικοῦ ἄρθρου **ο** γίγνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν νοτίων δήμων τῆς ἐπαρχίας Λαρίσης, ὁπόθεν καὶ κατάγομαι, διὸ καὶ μεταχειρίζομαι αὐτὸ ἐν ταῖς παροιμίαις διὰ τὰ ἀρσενικοῦ γένους οὐσιαστικὰ ἢ κύρια ὀνόματα, ἀντὶ τοῦ θηλυκοῦ **η**, ὅπερ ἀπαντᾶται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Τυρνάβου, Ἀγυιᾶς καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς : **ἡ** *Γιάννης* ἀντὶ **ὁ** *Γιάννης*, **ἡ** *μυλωνᾶς* ἀντὶ **ὁ** *μυλωνᾶς*.

Εἰς δ' ἀπορίας φίλων μου ἀπαντῶ, ὅτι, ἐν τῇ **νεωτέρᾳ** θεσσαλικῇ διαλέκτῳ, φωνήεντα καὶ δίφθογγοι ἄτονοι ἀποβάλλονται πολλάκις, ὡς : μπλάρι ἀντὶ **μουλάρι** (ἡμίονος), στάρι ἀντὶ **σιτάρι** (σῖτος), τεχνίτς ἀντὶ τεχνίτ**ης**, τὰ ἄτονα **ο** καὶ **ω** ἐγένοντο **ου**, ὡς : ἄνθρ**ου**πο**υ**ς ἀντὶ ἄνθρ**ω**πο**ς**, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ αὐτὸ τὸ τονιζόμενον **ο**, οἷον **τοὺν** εἶδα ἀντὶ **τὸν** εἶδα, τὸ δὲ ἄτονον φωνῆεν **ε**, καὶ ἡ ἄτονος ἐπίσης δίφθογγος **αι**, ἐγένοντο **ι**, ὡς : γράφ**ι**τι ἀντὶ γράφ**ετε**, φαίνουν**τι** ἀντὶ φαίνον**ται**. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ **ἀρχαίᾳ** θεσσαλικῇ διαλέκτῳ, ἧς ἐκ τῶν σωζομένων ἐπιγραφῶν ἔχομεν γνῶσίν τινα, παρατηρεῖται ἡ προτίμησις τοῦ διφθόγου **ου** ἀντὶ τοῦ φωνήεντος **ω** καὶ τοῦ **α** ἀντὶ τοῦ **η**, οἷον «**ἁ** πόλις Φαρσαλί**ου**ν» ἀντὶ «**ἡ** πόλις Φαρσαλί**ω**ν»,

*πάνσ̣α προθυμία ἔδ**ου**κε» ἀντὶ «πάσ̣η προθυμία ἔδ**ω**κε», «ταγευόντ**ου**ν» ἀντὶ «ταγευόντ**ω**ν» κλπ.*

---

31. Ἄμα χυθῇ τὸ γάλα
μὴ μπάμπαλα μαζώνιτι.

(μπάμπαλα=λεπτότατα ξυλάρια, κονιορτὸς καὶ τὰ τοιαῦτα).

Ὅτι καλὸν νὰ μὴ συμβῇ ἡ ζημία, ἥτις, ἅπαξ γενομένη, οὐχὶ δι' εὐτελῶν ἐπανορθοῦται μέσων.

32. Ἀκόμα δὲν τοὺν εἶδαμι
Γιάννη τοὺν εἶπαμι.

Ἐπὶ τῶν προλαμβανόντων τὰ πράγματα καὶ προαναγγελλόντων μέλλοντα σχέδια, ἐπὶ ἀβεβαίων προσδοκιῶν βασιζόμενα.

33. Ἀντάμα κουβεντιάζουμι
κι' ἀχώρ̣ι̣α ἀκοῦμι
ἢ
ἀντάμα εἴμαστι
κι' ἀχώρια κουβεντιάζουμι.

Ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων νὰ συνεννοηθῶσι συνομιλητῶν.

34. Ἄντρας μὲ μουστάκια καὶ γναῖκα
δὲν θέλουν οὐρμήνια.

Ὅτι τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ὁ νοῦς καθίσταται πλέον ὥριμος, ὥστε νὰ περιττεύῃ πολλάκις πᾶσα νουθεσία.

35. Βγάζι̣ ἀπ' τὴ μύγα 'ξοῦγκι̣.

Ἐπὶ φιλαργύρων ἢ πλεονεκτῶν, τῶν ἐπιζητούντων καὶ ἐκ τῶν ἐλαχίστων καὶ εὐτελεστάτων νὰ ὠφεληθῶσιν· οὐχ ἧττον ὅμως δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῶν οὕτω δεξιῶς τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν διαχειριζομένων, ὥστε καὶ ἐκ τῶν ἐλαχίστων νὰπολαύωσι κέρδους.

36. Βάζι̣ ὁ μύλους, δὲν ἀκούω.

Ὁ κ. Ν. Πολίτης γράφων τὴν παροιμίαν: «Βάζει ὁ μύλος, δὲν ἀκούει» οὕτω αὐτὴν ἑρμηνεύει: «Ἀσχολοῦ εἰς τὸ ἔργον σου, χωρὶς νὰ σκοτίζησαι δι' ὅσα περὶ σοῦ λέγουσιν οἱ ἄλλοι, ὡς ὁ μύλος βάζει σιτάρι καὶ ἀλέθει, χωρὶς νὰ φροντίζῃ διὰ τὸν γινόμενον κρότον». Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ βάζει=βάλλει =τίθησιν, ἀλλὰ περὶ τοῦ βάζι̣ ἢ βάζει=βοΐζει =ποιεῖ βόμβον, θόρυβον· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει προκριτοτέραν θεωρῶ τὴν γραφὴν καὶ τῆς δευτέρας προτάσεως «δὲν ἀκούω» ἀντὶ «δὲν ἀκούε »). Οὕτω δὲ ἡ παροιμία λέγεται ἐπὶ τῶν προφασιζομένων ὅτι δὲν ἀκούουσι δῆθεν τὰς πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνομένας ἐρωτήσεις ἢ ἐπικλήσεις.

37. Δυὸ κουκόθι̣α σὲ μιὰ αὐλὴ δὲν κάνουν.

(κουκόθι̣α=ἀλέκτορες).

Χαλεπὸν νὰ συνυπάρξωσι δύο συναρχηγοί.

38. Δάσκαλι ποῦ 'δίδασκις καὶ νόμου δὲν 'κρατοῦσις.

Ἐπὶ τῶν χρηστὰ μὲν συμβουλευόντων, ἀντίθετα δὲ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν συμβουλευόμενα πραττόντων.

39. Ἔβαλαν τὸν παλαβὸ
νὰ βγάλι̣ τὸ φεῖδι̣ ἀπὸ τὴν ντρύπα.

Ἐπ' ἐκείνων, οἵτινες ἀνοήτως γίγνονται ὄργανα ἄλλων εἰς ἐπιχειρήσεις παρατόλμους.

40. Εἶδα καὶ παράειδα
γύφτουν παπᾶ δὲ λόϊασα.

(δὲ λόϊασα=δὲν μοὶ συνέβη νὰ ἴδω).

Διὰ γεγονότα σπανιώτατα συμβαίνοντα.

41. Ἡ 'μέρα ἡ καλὴ φαίνιτι ἀπ' τὸ πρωΐ.

Πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας δηλοῖ ἂν χρηστὸς ἢ πονηρός, μέγας ἢ οὐτιδανὸς μέλλῃ νὰ γένηται.

42. Ὁ κόσμους τὄχουν τούμπανου
κι' ἡμεῖς κρυφὸ καμάρι.

Διὰ γεγονότα, οἰκογενειακῆς συνήθως φύσεως, γνωσθέντα εἰς τὴν κοινωνίαν, οὐχ ἧττον ὅμως ἐν μυστικότητι κρατούμενα ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων.

43. Ἡ μικροπαντρέψου ἢ μικροκαλογηρέψου.

Πρόδηλος τοῖς πᾶσι τῆς παροιμίας ἡ ἔννοια. Μοὶ φαίνεται ὅμως, ὅτι αὕτη διατηρεῖ ἔτι τὴν ὀρθότητα αὐτῆς ὡς πρὸς τοὺς χωρικοὺς μόνον, εἰς οὓς δὲν εἰσεχώρησαν εὐτυχῶς εἰσέτι αἱ νεώτεραι κοινωνικαὶ συνθῆκαι, αἱ οὕτω δύσκολον τὸν βίον καθιστῶσαι, καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσιν, ἔνθα οὕτως ἀπειληκὸν ἑκάστοτε ὑψοῦται τὸ φάσμα τοῦ σκληροῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος.

44. Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει
καὶ κόκκαλα τσακίζει.

Δηλοῖ τὴν μεγάλην τοῦ λόγου ἰσχύν, λέγεται δὲ συνήθως ἐπὶ τῶν διὰ σφοδρῶν ἐπιτιμήσεων ἢ διὰ λοιδοριῶν καὶ διαβολῶν πολλὰ λυπηρὰ προξενούντων.

45. Ὁ τεχνίτς ὡς τὸ μισιμέρι̣ θὰ πεινάσι̣,
ὕστερα δὲν πεινάει.

Ὁ οἱανδήποτε τέχνην γνωρίζων καὶ ἐκμεταλλευόμενος αὐτήν, ὅσον πτωχὸς καὶ ἂν ᾖ, ἐξοικονομεῖ πάντοτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

46. Ὁ λύκους ἔχι̣ χουντρὸν σβέρκο
γι̣ατὶ κάνι̣ τὴ δλειά τ' μουναχός τ'.

Ὅτι προτιμότερον νὰ ἐκτελῇ τις διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ ἐμπιστεύηται εἰς ἄλλα πρόσωπα τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν.

47. Ὁ λύκους ἔχει τὄνομα
κι' ὁ τζι̣ουμπάνος ἔχι̣ τὴ χάρι̣.

Ἄλλος πράττει τι καὶ εἰς ἄλλον ἀποδίδεται ἡ πρᾶξις, ὡς ὁ μισθωτὸς ποιμήν, κλέπτων πρόβατα ἐκ τοῦ ποιμνίου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἀποδίδει εἰς τοὺς λύκους τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων.

48. Ἐδῶ δὲν ἔχουμι ποῦ νὰ μείνουμι
θέλουμι καὶ ς' τοῦ παππᾶ τὸ σπίτι;

Ἐπὶ τῶν, καίπερ ἐν ἀπορίᾳ ὄντων, μὴ ἀρκουμένων εἰς ὀλίγα.

49. Ἐκεῖ ποῦ δὲν τὸν σπέρουν
ἐκεῖ πααίνι̣ καὶ φυτρώνι̣.

Ἐπὶ τῶν ἀναμιγνυομένων εἰς ὑποθέσεις ἀλλοτρίας ἢ καὶ ἀνωτέρας τῶν δυνάμεων καὶ τῶν γνώσεων αὐτῶν.

50. Κύττα με μὲ τὸ ἕνα
νὰ σὲ κυττάξου μὲ τὰ δυό.

Ὅτι, ἵνα τις ἔχῃ ἀξιώσεις προστασίας καὶ βοηθείας ἐκ μέρους τῶν ἄλλων, δέον καὶ οὗτος νὰ δεικνύῃ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ αὐτῶν καὶ νὰ φαίνηται χρήσιμος αὐτοῖς.

51. Μάτι̣α ποῦ δὲν φαίνουντι
γλήγουρα λησμονι̣οῦνται.

Ὅτι ἡ ἐκ τῆς πατρίδος ἀπουσία τινὸς συντελεῖ εἰς χαλάρωσιν τῶν μετὰ τῶν γνωστῶν καὶ φίλων σχέσεων αὐτοῦ, ἔστιν δὲ καὶ εἰς παντελῆ λήθην.

52. Μὲ ὄπχι̣ουν δάσκαλουν θὰ κάτς,
τέθχι̣α γράμματα θὰ μάθς.

Ὅτι ἡ μετὰ χρηστῶν ἢ πονηρῶν συναναστροφὴ ἐπιδρᾷ πάντοτε ἀναλόγως.

53. Μὲ τὸν ἥλι̣ου τὰ βάζου
μὲ τὸν ἥλι̣ου τὰ βγάζου
τί ἔχουν τὰ ἔρμα καὶ ψουφοῦν;

('Εν Κυνουρίᾳ: Γι̣όμα μπαίνουν, γι̣όμα βγαίνουν τ' ἔχουν τὰ ἔρμα καὶ ψοφᾶνε;)

Ποιμήν τις, ἀγνοῶν ὅτι τὰ ποίμνια μόνον κατὰ τὴν νύκτα βόσκουσιν, ὡδήγει τὰ πρόβατα αὐτοῦ πρὸς βοσκὴν τὴν ἡμέραν, ὁπότε, διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου μεγάλην θερμότητα, δὲν ἠδύναντο νὰ βόσκωσιν, ἀθρόα δὲ κατ' ἀκολουθίαν ἀπέθνησκον τὰ ἀτυχῆ ταῦτα ζῶα, πρὸς μεγάλην ἀπορίαν τοῦ ἀδυνατοῦντος νὰνακαλύψῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου ἀνοήτου ἀλλὰ καὶ ἀφελοῦς ποιμένος. Λέγεται δὲ ἡ πλήρης ὁμολογουμένως χάριτος παροιμία αὕτη ἐπὶ τῶν μὴ διαχειριζομένων μὲν δεξιῶς τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν, ἀπορούντων δὲ διὰ τὸ αἴτιον τῆς ἀποτυχίας.

54. Ὅσον δὲ φτάνι̣ τὸ πάπλουμά σ'
μὴ ξαπλώνισι.

Ἀπαράλλακτος πρὸς τὸ ἀρχαῖον ῥητόν: «Κὰδ δύναμιν ἔρδειν».

55. Ὄπχι̣ους μοὶ θέλι̣ τὸ καλό μ'
μὲ κάνι̣ κὶ κλαίου,
ὄπχι̣ους μοὶ θέλι̣ τὸ κακό μ'
μὲ κάνι̣ κὶ γελῶ.

Ὅτι ὁ εἰλικρινῶς ἐνδιαφερόμενος ὑπέρ τινος συμβουλεύει αὐτῷ τἀληθῆ, ὁσονδήποτε πικρὰ καὶ δυσάρεστα καὶ ἂν ὦσι ταῦτα, ἐνῷ τοὐναντίον ὁ ψευδὲς ἐνδιαφέρον δεικνύων λέγει αὐτῷ μόνον τὰ ἀρέσκοντα, ἔστω καὶ ἂν καὶ ταῦτα μὴ ἀληθῆ ὦσι.

56. Πῶς πααίνουν οἱ παλαβοὶ ς' τὸν Ἀϊ-['Αντώνι̣;
—ἕνας κουντὰ ς' τὸν ἄλλον.

Ἐννοεῖ τὸν ἐν Ἀγυιᾷ ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ἔνθα νοσηλεύονται πρὸς θεραπείαν φρενοβλαβεῖς. Λέγεται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν μιμουμένων τυφλῶς τὰς πράξεις τῶν ἄλλων.

57. Ἂν δὲ βαρέσουν τὰ ὄργανα,
κι' ἂν δὲ σφαῇ κι' ὁ τράγους,
δὲν τὸ πιστεύου, μάνα μου,
πῶς θέλι̣ νὰ γένι̣ ὁ γάμους.

Ὑπὸ τῶν μὴ πιστευόντων παραχρῆμα, ἀλλὰ μετ' ἐνδείξεις σαφεῖς. Εἶναι ὁμοία πρὸς τὸ πολυθρύλητον: «ἐὰν μὴ ἴδω..... οὐ μὴ πιστεύσω» τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, ὅστις καὶ μετὰ τὸ γνωστὸν πάθημα φαίνεται ὅτι ἐξακολουθεῖ ἔχων ὀπαδοὺς καὶ θαυμαστάς.

58. Ὁ ψεύτς ἂν 'πῇ ψέματα καὶ γι̣οματίσι̣,
θὰ 'πῇ ἀλήθεια κὶ δὲ θὰ δειπνήσι̣.

καὶ

59. Ὁ κλέφτς καὶ ψεύτς τὸν πρῶτο χρόνο χαίρουντι.

Ὅτι ὁ κλέπτης καὶ ὁ ψεύστης ἐπὶ μικρὸν μόνον χρόνον ἐπιτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, εἶτα δ' ὁ μὲν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας συλλαμβάνεται καὶ τιμωρεῖται, ὁ δὲ δὲν εἶναι πλέον πιστευτός, καὶ ἀληθῆ λέγων.

60. Ἤρθ' ἡ γκαμήλα ἕνα λειανό.
— Ποῦντο κι' αὐτό!
— Ἤρθ' ἡ γκαμήλα χίλια γρόσια
— Τράβα την μέσα.

(Ἐν Ἠπείρῳ: Ἡ καμήλα γιὰ ἕνα ἄσπρο
καὶ δὲν βγαίνει ἀγοραστής,
ἡ καμήλα γιὰ χίλια γρόσια
καὶ παντοῦ ἀγοραστής).

Ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων πολλάκις δὲν παρουσιάζεται ἀγοραστὴς πολυτίμων πραγμάτων, εἰς εὐτελῆ προσφερομένων τιμήν, ἐν εὐπορίᾳ δ' εὐχερῶς ἀγοράζονται ταῦτα καὶ δὴ ἀντ' ἀνωτέρας τῆς πραγματικῆς τιμῆς.

(ἀκολουθεῖ) Δ. Α. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΣΕΡΡΑΙΣ ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΘΕΝΤΑΣ

Στρέψον ὦ Μῆτέρ μας Ἑλλάς, εἰς τὴν Μακεδονίαν
τὰ βλέμματά σου, νὰ ἴδῃς ὁποία ἀδικία!
ἀγχόνην στήνουν βάρβαροι ἰκρίωμα 'ς τὰς Σέρρας
μαύρη ἡ ὥρα, ἀποφρὰς ἐκείνης τῆς ἡμέρας!
Πατρίς, πάλιν τὸν θάνατον Ἡρώων θὰ θρηνήσῃς,
πεγθεῖ τὸ Πανελλήνιον, Ἥλιε, μὴ φωτίσῃς.

—

Ἐπὶ ἀγχόνης σύρονται ὑπὸ σκληρῶν τυράννων,
δύο λεβέντες, πρὸς χαρὰν ἀνάνδρων μουσουλμάνων,
Νῖκος, καὶ Βάννης, τοῦ Μητρούση πρῶτα παλληκάρια,
τῆς Καμενίκης Ἥρωες, ἀτρόμητα λεοντάρια,
νὰ κρεμασθοῦν ὡς φοβεροὶ κακοῦργοι, οἱ γενναῖοι
τοῦ Ἔθνους ὑπερασπισταί. ἄγνοι Μάρτυρες νέοι.

—

Φέρονται εἰς ἰκρίωμα, οἱ ἄμυναν ποιοῦντες
τῶν σφαζομένων ἀδελφῶν, καθῆκον ἐκπληροῦντες,
χάρις τῶν τούρκων τῆς τυφλῆς, σαθρᾶς δικαιοσύνης,
κ' ἀργυρωνήτων μοχθηρῶν τῶν λειτουργῶν ἐκείνης,
ἀμβλυωπούντων καὶ αὐτῶν τῶν ξένων ἐπιτρόπων,
σύροντ' ἀθῶοι Ἕλληνες, εἰς Γολγοθᾶ τὸν τόπον.

—

Πλὴν δὲν τρομάζ' ὁ θάνατος τὸν Νῖκον Παναγιώτου,
δὲν δειλιάζει ἡ ψυχὴ τοῦ Βάννη Πατριώτου,
ἀγέρωχοι ὡς λέοντες ἐν κύκλῳ τῶν βαρβάρων,
περιφρονοῦν τὸν θάνατον, κ' ἡ σπεῖρα τῶν βουλγάρων
λιποψυχεῖ καὶ φρικιᾷ, θωροῦσα ἡ ἀθλία
ὁποίους ἄνδρας Ἕλληνας ἔχ' ἡ Μακεδονία.

—

Προβαίνει 'ς τὸ ἰκρίωμα ὁ μάρτυς Παναγιώτου,
καὶ πρὶν τ' ἀπαίσιον σχοινὶ τυλίξῃ τὸν λαιμόν του,
ἀτρόμητος, μετέβαλεν εἰς βῆμα τὴν ἀγχόνη,
μὲ χάριν καὶ μὲ λεβεντιὰ 'ς τοὺς ἀδελφοὺς ἐφώνει,
τῶν λογχοφόρων ἔφριξεν ἀγαρηνῶν ὁ γῦρος,
κ' ὡς ἀπὸ βῆμα ῥήτορος ἐφώνησεν ὁ Ἥρως:....

—

— Οἱ ἀπ' αἰώνων ἄσπονδοι τοῦ γένους μας ἐχθροί,
οἱ βέβηλοι ἀγαρηνοί, ἐπάρατος φυλή,
κ' ἡ διοικοῦσα πάντοτε αἰσχρῶς αὐτῆς ἀρχή,
ἔμφυτον φθόνον καθ' ἡμῶν φέρει ἐν τῇ ψυχῇ·
τυφλώττουαα ἡ ἄδικος εἰς τὰς δολοφονίας,
εἰς θάνατον μᾶς ἤγαγε, κ' εἰς τὸν φιλοπατρίας
βωμόν, ὁλοκαυτώματα ὑπὲρ ἀδικουμένων
προσφέρομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν σφαζομένων.
Ἀλλ' ἐπιβάλλει εἰς ὑμᾶς ἀδελφία τὸ καθῆκον,
τῶν τούρκων νὰ συντρίψητε τὰς κεφαλὰς ἀδίκων·
νὰ πέσουν πλεῖσται κεφαλαὶ βέηδων, καὶ πασσιάδων,
ν' ἀντισταθμίσουν τὰς ἐμὰς διακόσιαι ἀγάδων.
Κατάρα εἰς τὸ γένος των τὸ βδελυρόν, κατάρα
εἰς τὴν φυλὴν τοῦ μιαροῦ Προφήτου των, κατάρα.
Νὰ ζήσῃ ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν δόξῃ αἰωνίᾳ.
Ζήτω τὸ Ἔθνος, ἡ Πατρίς, ζήτω ἡ Μακεδονία!

—

Ἔρχετ' ὁ ἥρως Μακεδὼν ὁ Βάννης, μὲ τὸ θάρρος
γενναίου ἐθνομάρτυρος, δὲν τὸν τρομάζ' ὁ Χάρος,
ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἐτρόμαξαν τότε στὴν Καμενίκην,
τόσων ἐχθρῶν αἱ μολυβιές εἰς 'ς τὴν μεγάλην νίκην
τοῦ ἀειμνήστου ἥρωος, Μητρούση Καπετάνου,
ὅπου τὸ αἷμα 'πάγωσε τοῦ κάθε μουσουλμάνου,
καὶ τὴν κρεμάλαν ἤρεμος, ἀφόβως πλησιάζει,
κ' ἐν μέσῳ τῶν αἱμοχαρῶν δημίων, ἀνακράζει.

—

— «Ὑπὲρ Πατρίδος θνήσκομεν ὑπὲρ Ἐλευθερίας
τῆς Πίστεως, τοῦ Ἔθνους μας, τῆς γλώσσης μας τῆς θείας
ὡς Ἕλληνες ἀγνότατοι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μας
προτείνομεν 'ς τὴν ἄδικον! ἀγχόνην, τὸν λαιμόν μας...».

—

Θρήνους λυγμοὺς καὶ ὀδυρμοὺς ἐξέπεμπε τὸ πλῆθος
τῶν θεωμένων ἀδελφῶν, καθ' Ἕλληνος τὸ στῆθος,
κατάραν 'ς τοὺς ἀγαρηνοὺς τυράννους ἐξεφώνει,
ὅταν τὰ δυὸ σεπτὰ κορμιὰ εἶδον εἰς τὴν ἀγχόνη
νὰ κρέμανται κ' οἱ βάρβαροι μὲ λύσσαν ἐθωροῦσαν,
πῶς χιλιάδες Ἕλληνες, τοὺς ἥρωας θρηνοῦσαν.

—

Ἐξέπνευσαν οἱ ἥρωες· ἡ δόξα δὲν ἐκπνέει,
δάφνης στεφάνους ἡ Πατρὶς τοὺς πλέκει, καὶ τοὺς κλαίει,
ποῦ 'ς τὴν καρδιὰν καθ' Ἕλληνος, καὶ κάθε πατριώτου,
φιλοπατρίαν ἔσπειρον Βάννης, καὶ Παναγιώτου·
καὶ θὰ βλαστήσ' ἐκδίκησις, δόξης καρποὶ θ' ἀνθίσουν,
θὰ φρίξουν τοῦρκοι, Βουλγαριά, οἱ λόγκοι θὰ ἀντηχήσουν
ἀπὸ τουφέκια βροντερὰ κ' αἱ ῥάχαις θὰ μαυρίσουν
ἀπὸ Μακεδονόπουλα, τὰ πλάγια θὰ γεμίσουν.

—

Τοῦ Φούφα, Γέρμα, τ' ὄνομα Μητρούση καὶ λοιπῶν,
θὰ ἀναλάβ' ἡρωϊκῶς, ὁ κάθε Μακεδών·
ὡς Ἀετοί τανύπτεροι 'ς τὰ ὄρη θὰ πετοῦνε,
τοῦ Κρούμου οἱ ἀπόγονοι δειλῶς θὰ ξεψυχοῦνε·
ὡς λέοντες τὴν χαίτην των! θὰ σείουν τοὺς μανδύας,
θὰ ὠχριάσῃ φρικωδῶς ἡ τίγρις τῆς Ἀσίας....

Κάϊρον τῇ 18ῃ Ἰανουαρίου 1908

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Κ. ΣΤΟΓΙΓΚΟΣ
(Μακεδὼν)

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΗΣ ΚΛΟΝΔΙΚΗΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Τὸ σκότος ἤρχιζε νὰ καλύπτῃ τὴν γῆν, ὁπότε ἰνδικόν τι ἕλκηθρον, μετὰ χαλκῶν παγοβατίδων, συρόμενον ὑπὸ ἓξ μεγάλων κυνῶν, ἐσταμάτησεν ἔμπροσθεν τοῦ πανδοχείου τῆς Stewart River.

Τὸ πανδοχεῖον ὑψοῦτο μονῆρες ἐν μέσῳ τῆς ἐκ χιόνος πεδιάδος. Αἱ νιφάδες τῆς χιόνος ἔπιπτον τόσον πυκναὶ ὥστε ὁλόκληρος ὁ ὁρίζων εἶχεν ἐξαφανισθῆ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ οὔτε τὰ ἐγγύτατα αὐτοῦ εὑρισκόμενα ἀντικείμενα. Πρὸ πολλῶν ἤδη ἡμερῶν ἔπιπτεν ἡ χιών, ἀθορύβως, καθέτως, χωρὶς πνοή τις ἀνέμου νὰ παρεκκλίνῃ τὴν πτῶσιν αὐτῆς. Τὰ δένδρα μόλις ἐφωτίζοντο ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν ἀντανακλάσεων τῆς σελήνης καὶ αὐτὸ τὸ πανδοχεῖον ἐφαίνετο ὡς λευκὸν τραπεζομάνδυλον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλαφρὸς καπνὸς ἀνήρχετο διὰ τῆς καπνοδόχης.

Οἱ κύνες, εὐθὺς ὡς τὸ ἕλκηθρον ἐσταμάτησεν, ἤρχισαν νὰ ὑλακτῶσι, δύο δὲ ἄνδρες, κεκαλυμμένοι διὰ μηλωτῶν, κατῆλθον ἐκ τοῦ ἑλκήθρου. Ἦσαν λευκοί, ὡς τὸ ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβάδιζον, μεγάλοι δ' ἐκ χιόνος κρύσταλλοι ἐκρέμαντο ἐκ τῶν πωγώνων αὐτῶν.

Ἀπόζευξον τοὺς κύνας, Ἰάκωβε, εἶπεν ὁ ἕτερος τούτων, ἐγὼ δὲ θὰ ἐκφορτώσω τὸ ἕλκηθρον. Ὁ Ἰάκωβος ἐξετέλεσεν ἀμέσως τὴν παραγγελίαν τοῦ φίλου αὐτοῦ, ἀποζεύξας τοὺς κύνας, οἱ ὁποῖοι ἀφεθέντες ἐλεύθεροι, ἤρχισαν νὰ σκιρτῶσι καὶ νὰ ὑλακτῶσι τόσον δυνατά, ἀκολουθοῦντες τοὺς κυρίους των, τινάσσοντες τὰς τρίχας των, ἔχοντες τὸ στόμα ἀνοικτὸν καὶ τὴν γλῶσσαν κρεμαμένην πρὸς τὰ ἔξω, ὥστε οἱ δύο ἄνδρες ἠναγκάσθησαν νὰ στηριχθῶσιν εἰς τὴν θύραν τοῦ πανδοχείου, ἵνα μὴ ἀνατραπῶσιν.

Τὸ ψῦχος ἦτο ἤδη δριμύτερον. Φρίσσοντες ἔκρουσαν τὴν θύραν τοῦ πανδοχείου. — Αἴ! ἀνοίξατε! Ἀλλ' ἤδη ὁ πανδοχεὺς εἶχεν ἀνοίξει τὴν θύραν. — Ἐὰν θέλητε, εὐγενέστατοι κύριοι, εἰσέλθετε.

Οἱ δύο ἄνδρες εἰσῆλθον ἀμέσως. Ζωηρὸν πῦρ ἐσπινθηροβόλει ἐπὶ ἐρυθροῦ πυραύνου καὶ λυχνίαι τινὲς προσέδιδον ποιάν τινα φαιδρότητα εἰς τὸ πανδοχεῖον. Ἀμφότεροι ἀφ' οὗ ἀφῆρεσαν τὰς γούνας των, ἐκάθησαν εἴς τινα τράπεζαν κρατοῦντες πρὸ αὐτῶν ξύλινον κιβωτίδιον διὰ χαλκῶν στεφανῶν περιεζωσμένον. Ὁ πανδοχεὺς ἔτεινε πρὸς αὐτὸ τὴν χεῖρα: — Μήπως θελετε νὰ σᾶς ἀπαλλάξω καὶ τούτου;

Ἐκεῖνοι ἤρχισαν νὰ γελῶσι καὶ ἔχοντες πάντοτε ἐπὶ τοῦ κιβωτιδίου τὰς χεῖρας ἀπήντησαν: Ὄχι, ὄχι... Οὐδέποτε ἀποχωριζόμεθα τούτου. Εἶναι ἡ ἐργασία μας τριῶν ἐτῶν καὶ ἀξίζει τὸν κόπον. — Ἀναμφιβόλως θὰ περιέχῃ κόνιν χρυσοῦ εἶπεν ὁ πανδοχεύς. — Μάλιστα, κόνιν χρυσοῦ, χιλιάδας τινὰς δολλαρίων.... — Διάβολε!.... Καὶ θὰ διανυκτερεύσητε ἐνταῦθα, εὐγενέστατοι;... — Βεβαίως... Ἐρχόμεθα ἐκ Daw-Son καὶ ἐὰν ὁ καιρὸς ἐπιτρέψῃ αὔριον, θὰ διευθυνθῶμεν πρὸς νότον τοῦ Skagway τῆς Ἀλάσκας.... — Ἄθλιον ταξείδιον εἶπεν ὁ πανδοχεύς. — Ναί, ἀλλὰ κατόπιν εἶνε ὁ Καναδᾶς, ἡ οἰκογένεια....

Εἰς τὴν γειτονικὴν τράπεζαν, πλησίον τοῦ ἐρυθροῦ πυραύνου, ἀνήρ τις ἐτελείωνε τὸ δεῖπνόν του. Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ καθίσματός του ἤκουε τὴν συνομιλίαν. Ὅτε δ' ἤκουσε περὶ τοῦ Καναδᾶ, ἠγέρθη καὶ εἶπε: Συγγνώμην, εὐγενέστατοι, εἶμαι Καναδός, ὡς ὑμεῖς· καὶ ἐὰν ἔχω ἐννοήσῃ καλῶς, ἐπιθυμεῖτε νὰ φθάσητε εἰς τὴν λίμνην Labarge. Καὶ ἐγὼ ὡσαύτως· δυστυχῶς ὅμως πρέπει νὰ διαβῶ ταύ-

την τὴν ἔρημον τῶν χιόνων πεζῇ. Ἀπώλεσα τὸ πᾶν ἐν τοῖς ὀρυχείοις τῆς πεδιάδος τῆς Mc. Queslen, ἔνθα οὐδεὶς ποτε τοῦ λοιποῦ θὰ εὕρῃ χρυσόν. Διῆλθον ἐκεῖ δύο ἔτη ἐπιμόνως ἐργαζόμενος καὶ φρικωδῶς ὑποφέρων. Εἶναι ἀφρουσύνη νὰ τὸ λέγω . . . Ἐξῆλθον τῆς Κλονδίκης πεζῇ! —Σκληρὸν ἐψιθύρισεν ὁ εἷς τῶν δύο ταξειδιωτῶν. —Σκληρότατον, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, καὶ φοβοῦμαι πολὺ μήπως δὲν δυνηθῶ νὰ φθάσω ἐκεῖ, ὅπου ἐπιθυμῶ· ἐὰν ἠθέλετε νὰ μὲ δεχθῆτε· ὡς συνοδοιπόρον . . . . , ἕνα συμπατριώτην . . . . δὲν ἔχει οὕτως ; Ἄλλως τε, ἐξηκολούθησεν ζωηρότερον, εἶναι ἀσφαλέστερον νὰ διέλθωσι τρεῖς ὁμοῦ τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην γωνίαν τοῦ Βορρᾶ. Γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ παράκλησίς μου εἶναι ὀλίγον ἀδιάκριτος. Ἀλλ' ἡ ἀθλιότης, ἡ ἐξάντλησις . . . πρὸς τούτοις εἶμαι λίαν πεπειραμένος εἰς τὸ νὰ ὁδηγῶ κύνας, γνωρίζω τὰς διαφόρους τοποθεσίας καὶ θέλω ἀναγνωρίζει ἐν τῇ χιόνι ὡς ἐν βιβλίῳ· θὰ προσπαθήσω, τέλος, νὰ σᾶς φανῶ ὅσον τὸ δυνατὸν χρήσιμος. Ὀνομάζομαι Φρὲδ Ῥόλη . . .

Οἱ δύο φίλοι ἐξήτασαν αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματος —Ἔστω· ἐξηγήθημεν! Θὰ ἀναχωρήσωμεν αὔριον τὴν πρωΐαν περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν.

Τὴν ἑπομένην λίαν ἐνωρὶς οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐγκατέλιπον τὸ πανδοχεῖον. Ἐὰν θέλητε, θὰ εἶμαι ὁδηγός, εἶπεν ὁ Φρὲδ Ῥόλη. Καθίσατε ἐκεῖ, εἰς τὰ πλάγια, θὰ κρυώνητε ὀλιγώτερον.

Οἱ δύο σύντροφοι ἐτοποθετήθησαν ἐν τῷ ἑλκήθρῳ περιτυλιχθέντες διὰ τῶν μηλωτῶν των· ὁ εἷς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ κιβωτιδίου τοῦ περιέχοντος τὴν περίφημον καὶ ζηλευτὴν κόνιν τοῦ χρυσοῦ.

Ἕτοιμοι, εἶπεν ὁ Φρὲδ Ῥόλη ἐξκρτήσας ἐκ τῶν ὤμων τὴν καραβίναν του, καὶ ἐμαστίγωσε τοὺς κύνας, οἵτινες ἐξώρμησαν ταχύτατα. Τοὺς παρώρμα διὰ φωνῶν, ὁδηγῶν αὐτοὺς μὲ μεγάλην δεξιότητα. Τὰ ζῷα ἐκάλπαζον ταχέως. Οἱ ἰνδοὶ ὁδηγοί, εἶπε, μὲ ἔμαθον.

Τὸ ἕλκηθρον ἐσύρετο μετὰ μεγίστης ταχύτητος . . . — Κρατηθῆτε, καλῶς, εὐγενέστατοι, ἐφώναξε· τὸ ἕλκηθρον θὰ διέλθῃ μίαν καμπήν. Κρατηθῆτε! — Εἶσθε βέβαιος περὶ τῆς ὁδοῦ ; εἶπεν ὁ εἷς τῶν δύο φίλων. —Βέβαιος καὶ ἀσφαλής . . . Προσέχετε! . . . Οἱ δύο φίλοι ἐκρατήθησαν ὁ εἷς ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. —Ἀλλὰ πορευόμεθα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν λίμνην! τί . . . . Ἡ φωνή, ἥτις ὡμίλει δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ. Δύο ζηραὶ ἐκπυρσοκροτήσεις, ἄνευ ἠχοῦς, διέκοψαν τὴν ἀπέραντον σιγήν! . . . Διὰ δύο ταχειῶν βολῶν εἰς τὸν αὐχένα ὁ Φρὲδ Ῥόλη κατεκεραύνου τοὺς δύο ἄνδρας. Τὸ κίνημα ἐγένετο μετὰ τοσαύτης ταχύτητος καὶ ἀκριβείας συγχρόνως, ὥστε οὗτοι μόλις ἔσχον τὸν καιρὸν νὰ τὸ ἀντιληφθῶσι. Καὶ ἐν ᾧ ὁ πρῶτος ἐκυλίετο πρηνὴς πρὸς τὴν χιόνα, ὁ ἕτερος ἐκρημνίζετο ἄνευ κραυγῆς ἢ ῥόγχου τινός.

Ἐκ τοῦ κρότου τῶν δύο πυροβολισμῶν οἱ κύνες ἀνεπήδησαν καὶ ἔσυραν τὰ λωρία των μετὰ τοσαύτης μανίας, ὥστε τὸ ἕλκηθρον μικροῦ δεῖν ἀνετρέπετο. Ἔπειτα σταθέντες μὲ τρίχας ἠνωρθωμένας καὶ μὲ βλέμμα αἱμόχρουν ὠλόλυζον διὰ τοσοῦτον φρικώδους φωνῆς, ὥστε ὁ δολοφόνος ἀνεσκίρτησε καὶ ἐρρίφθη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μήπως ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκείνῃ σιγῇ ἡ φωνή των προδώσῃ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ. Ἀλλὰ ταχέως ἐπανέκτησε τὴν ἀταραξίαν αὐτοῦ. Ἐκεῖ, ἐν τῇ ἀπείρῳ σιγῇ, ἐν ἐρήμῳ, ἥτις ἀπεῖχε τῆς πλησιεστέρας πόλεως ἢ χωρίου πλέον τῶν δέκα μιλλίων, ἐν ὥρᾳ, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι συνεπυκνοῦντο ὡς κτήνη ἐν ταῖς τρώγλαις αὐτῶν, τί θὰ ἠκούετο ; . . . Ἀνύψωσε τοὺν ὤμους καὶ ἐνδομύχως ἐνεθάρρυνεν ἑαυτόν. Οἱ κύνες ὠλόλυζον πάντοτε. Παρετήρησε πέριξ. Ἐρημία! . Τὸ αἷμα τῶν δύο θυμάτων ἐπήγνυτο ἤδη σχηματίζον ἐρυθρὰν κηλῖδα ἐπὶ τῆς χιόνος. Ἐσκέφθη ἐπί τινας στιγμάς. Ἐὰν ἐγγίσω αὐτά, θὰ κηλιδώσω τὰ ἐνδύματά μου . . . Ἀλλ' ἂς τελειώνωμεν! . . . Περιετύλιξεν ἑκάστην κεφαλὴν διὰ καλύπτρας, τὴν ὁποίαν προσέδεσεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου διὰ σχοινίων ἀποσπασθέντων ἀπὸ τοῦ ἑλκήθρου. Ἀκολούθως μαστιγώσας ἰσχυρῶς τοὺς ἀπειθεῖς κύνας ἐξώθησεν αὐτοὺς πρὸς τὴν ἀτραπόν· τότε ἤρχισε νὰ γελᾷ. Δὲν ἠπατᾶτο! . . . Ἦτο τῷ ὄντι ἡ λίμνη! Εἶναι φυλάργυρος καὶ ἐχέμυθος ἡ λίμνη! Δὲν ἀποδίδει ὅ,τι τῇ προσφέρεται καὶ δὲν προδίδει τοὺς φίλους της!

Ἐσταμάτησε τοὺς κύνας καὶ κατελθὼν τοῦ ἑλκήθρου διηυθύνθη πρὸς τὴν λίμνην· ἀφ οὗ δὲ διά τινων κτυπημάτων τῆς πτέρνης ἐβεβαιώθη ὅτι ἐπάτει ἐπ' αὐτῆς, ἀφῆρεσε κατὰ πρῶτον τὴν χιόνα καὶ ἀνακαλύψας τὴν κεκρυσταλλωμένην ἐπιφάνειαν τῆς λίμνης ἤρχισε νὰ ἀνοίγῃ εἰς αὐτὴν εὐρεῖαν ὀπὴν διὰ πρίονος εὑρισκομένου ἐν τῷ ἑλκήθρῳ. Μετ' ὀλίγον τὸ ὕδωρ ἀνεφάνη λάμπον καὶ ἥρεμον. Τότε ὁ ἀπαίσιος δολοφόνος ἔλαβε τὰ δύο σώματα καὶ ἀφῆκεν αὐτὰ νὰ ὀλισθήσωσιν εἰς τὸ ὕδωρ τὸ μὲν κατόπιν τοῦ ἑτέρου. Ἐλαφρὸς παφλασμὸς ἐγένετο . . . οὐδὲν πλέον. Ὁ κόπος καὶ ἡ ἀγωνία συνέσφιγγον τοὺς

κροτάφους αὐτοῦ, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ παράδοξος οἰμωγὴ τῶν μεγάλων κυνῶν, οἵτινες ὠλόλυζον ἐπὶ τῷ θανάτῳ . . . Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ,

Ἔλαβεν ἐκ νέου τὸ σκέπασμα τοῦ πάγου, καὶ τοποθετήσας αὐτό, ἰσοπέδωσε, κτυπῶν διὰ τοῦ ποδὸς τὴν χιόνα, ἣν εἶχεν ἀφαιρέσει. Τότε μόνον ἐστράφη πρὸς τὸ ἕλκηθρον καὶ ὅ,τι εἶδεν συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταλάβῃ τὰ μέλη του ῥῖγος τρόμου. Οἱ ἓξ κύνες ἐξηγριωμένοι, σιωπηλοί, παρετήρουν αὐτὸν μὲ τὰς πυρίνας κόρας τῶν ὀφθαλμῶν των, δεικνύοντες τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας των. Τρομακτικὴ ἠρεμία κατέκλυζε τὴν πεδιάδα. Ἤκουε τὴν καρδίαν του νὰ πάλλῃ σφοδρῶς καὶ τὸ αἷμα νὰ βομβῇ εἰς τὰ ὦτά του. Ἐψιθύρισε : θὰ ἦτο μωρὸν νὰ ὀπισθοχωρήσω πρὸ τῶν κυνῶν. Αἴ! ὀπίσω! . . . Οἱ κύνες ἤρχισαν πάλιν νὰ ὀλολύζωσιν. Ἐκεῖνος προσεπάθησε νὰ πλησιάσῃ τὸ ἕλκηθρον, ἵνα λάβῃ τὸ ὅπλον του, ἀλλ' οἱ φλογεροὶ ὀφθαλμοὶ τῶν κυνῶν παρηκολούθουν ὅλα τὰ κινήματά του καὶ τὰ ἀνοικτὰ στόματά των ἐτείνοντο πρὸς αὐτόν

Φρικώδης τρόμος τὸν δολοφόνον κατέλαβεν, ἀλλὰ καὶ λύσσα, ἡ λύσσα νὰ βλέπῃ ἐγγύτατα τῶν χειρῶν του τὸ ποθητὸν κιβωτίδιον, χωρὶς νὰ δύναται νὰ λάβῃ αὐτό, ἐξαφανιζόμενον μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τὴν χιόνα . . . . καὶ προστατευόμενον ὑπὸ τῶν μανιωδῶς ὀλολυζόντων κυνῶν. Ἐβρυχήθη : Ἆ! . . . ἀφ' οὗ ἀπηλλάγην τῶν ἀνθρώπων, θὰ φοβηθῶ τοὺς κύνας!.. Τὸ μαστίγιον ἔκειτο πλησίον τοῦ πρώτου καὶ ῥωμαλεωτέρου ἐκ τῶν κυνῶν. Ἠθέλησε νὰ λάβῃ αὐτὸ ἀλλὰ τὸ ζῷον, λύκος ἀληθής, κατηυθύνθη πρὸς αὐτὸν καὶ διὰ τεραστίου ἅλματος ὥρμησε ν' ἁρπάσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ λαιμοῦ. Ἡ ὁρμή του ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε τὰ μὲν λωρία κροτήσαντα ἐπὶ τῶν λαγώνων του ἀπέσπασαν μέρος τοῦ δέρματος, τὸ δ' ἕλκηθρον ἀνετράπη. Ὁ δολοφόνος ὀπισθοχώρησε καὶ μηχανικῶς ἠρεύνησε τὰ θυλάκιά του. Οὐδέν! Οὔτε περίστροφον, οὔτε ἐγχειρίδιον. Ἦτο ἐκεῖ μόνος, ἐστερημένος παντὸς ὅπλου, εἰς τὴν διάθεσιν τῶν μαινομένων ζῴων! . . . Τρόμος, φρικώδης τρόμος κατεκυρίευσεν αὐτόν.

Ὡμίλει πρὸς ἑαυτὸν μεγαλοφώνως καὶ ἤκουε τὸν ἦχον φωνῆς ἐπιτιμώσης αὐτόν.—Δειλέ!... Ἠλίθιε! . . . Ἡ τύχη εὑρίσκεται ἐκεῖ, ἐνώπιόν σου, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων ἀπὸ σοῦ καὶ σύ . . . φοβεῖσαι! Δειλέ! Ἄνανδρε! Διὰ δευτέραν φορὰν ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ. Ἀλλ' οἱ κύνες ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ. Ἠσθάνθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὴν φλογερὰν πνοήν των· εἷς δὲ τούτων δι' ἑνὸς δείγματος κατεξέσχισε τὴν παρειὰν αὐτοῦ. Ἡ νὺξ ἐπήρχετο βραδεῖα. Ἡ χιὼν ἔπιπτε πάντοτε. Ψῦχος, δριμὺ ψῦχος κατέλαβε αὐτόν....

Διὰ τελευταίαν φορὰν παρατηρήσας τὸ ἕλκηθρον ἀνατετραμμένον καὶ καλύπτον τὸ κιβωτίδιον καὶ τοὺς ἓξ μαινομένους κύνας τῶν ὁποίων αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἐσπινθηροβόλουν ἐν τῇ σκιᾷ, ἔφυγεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς φρίκης καὶ τῆς σιγῆς, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλήν, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν φρικτὴν ὀπτασίαν τοῦ ἐγκλήματός του, ἀκούων μόνον τὸν ἐπὶ τῆς χιόνος ὑπὸ τῶν βημάτων του προξενούμενον θόρυβον καὶ τὰς ὀξείας κραυγὰς τῶν κυνῶν, οἵτινες δεικνύοντες τοὺς ὀδόντας των πρὸς τὴν ἀναφαινομένην σελήνην, ὠλόλυζον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν κυρίων των.....

Ἐννέα ἡμέρας βραδύτερον ταχυδρόμοι τινὲς μεταφέροντες δι' ἑλκήθρου τὴν ταχυδρομικὴν ἀποστολήν, διῆλθον πλησίον ἑλκήθρου τινὸς ἐγκαταλελειμμένου ἐπὶ τῆς χιόνος. Αἴφνης οἱ κύνες τοῦ ταχυδρομικοῦ ἑλκήθρου ἤρχισαν νὰ ὑλακτῶσι πλησίον μέλανός τινος ἀντικειμένου. Οἱ ταχυδρόμοι τότε ἀνεκάλυψαν εἰς τὸ βάθος ὀπῆς ἐν τῇ χιόνι, ἐν τῷ μέσῳ σχοινίων καὶ τεμαχίων δέρματος ἓξ κύνας νεκροὺς μὲ τὰ ῥύγχη ἐντὸς τῆς χιόνος..... καὶ πλησίον αὐτῶν τὸ κιβώτιον, τὸ μέλαν κιβώτιον τὸ περιεζωσμένον διὰ χαλκῶν στεφανῶν.....

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) Κ. Δ. ΚΤΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

Ο ΝΙΚΟΤΣΑΡΑΣ

Ὁ Νικοτσάρας πολεμάει μὲ τρία Βιλαέτια
Τὴν Ζίχνα καὶ τὸν Χάντακα, τὸ ἔρημο τὸ Πράβι.
Ἰρεῖς μέραις κάνει πόλεμο, τρεῖς μέραις καὶ τρεῖς νύ-
Χωρὶς ψωμὶ χωρὶς νερὸ χωρὶς ὕπνο στὸ μάτι· [χταις,
Χιόν' ἔτρωγαν, χιόν' ἔπιναν καὶ τὴ φωτιὰ βαστοῦσαν.
Τὰ παλληκάρια φώναξε σταὶς τέσσαρες ὁ Νῖκος
«Ἀκοῦστε παλληκάρια μου λίγα κι' ἀντρειωμένα,
Σίδερο βάλτε στὴν καρδιὰ καὶ χάλκωμα στὰ στήθη·
Τί πόλεμος μᾶς καρτερεῖ μὲ τὰ σκυλιὰ τοὺς Τούρκους
Κι' ἂν τοὺς βροντήσωμε γερὰ τὸ πήραμε τὸ Πράβι »
Τὸ δρόμο πῆραν σύνταχτα κι' ἔφτασαν στὸ γιοφύρι
Ὁ Νῖκος μὲ τὸ δαμασκὶ τὴν ἄλυσσό του κόφτει·
Φεύγουν οἱ Τοῦρκοι σὰν τραγιά, πίσω τὸ Πράβ' ἀφίνουν.

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1826

(ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ)

Ἦτο νὺξ βαθεῖα. Μεσονύκτιον. Νὺξ γλυκυτάτη τοῦ μυροβολοῦντος ἔαρος. Ἀκριβῶς 10 Ἀπριλίου[1]. Σιγὴ νεκρικὴ ἐβασίλευε καθ' ἅπασαν τὴν ἡρωϊκὴν πόλιν. Οὐδὲν ἠκούετο, οὐδὲ ὁ γδοῦπος τῶν βημάτων τῶν φρουρῶν τῆς τιμῆς τῆς Πατρίδος. Φῶς γλυκὺ καὶ ἀργυροῦν κατηύγαζεν ἅπασαν τὴν θέσιν ἐκείνην, ἐφ' ἧς τὸ ἐξοχώτερον τῶν δραμάτων ἐξετυλίχθη καὶ ἧς αἱ δέλτοι τῆς ἱστορίας διετήρησαν τὴν μνήμην ἱερὰν καὶ ἁγίαν. Ὑπὸ τὸ ἁπαλὸν φῶς τῆς πανσελήνου, ὡς πρὸ περιέργου συμπτώσεως[2], ἀπαστραπτούσης ἐπὶ ἀνεφέλου κυανοῦ στερεώματος, ἔφερον βραδέως τὰ βήματά μου πρὸς τὸ «Ἡρῷον» τὸν τόπον ἐκεῖνον τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς λήθης, τὸ αἱματοβαμμένον ἐκεῖνο κοιμητήριον, τὸ εὐσεβὲς προσκύνημα παντὸς συναισθανομένου τὸ μεγαλεῖον τῆς φωτεινοτέρας χρονολογίας τὴν ἱερὰν κιβωτὸν τὴν περισώζουσαν ζωηρὰς καὶ ἀκεραίας τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις.— Ἐφ' ὅσον ἐπλησίαζον πρὸς τὴν θέσιν ταύτην, ἐπὶ τοσοῦτον ᾐσθανόμην βαθυτέραν τὴν ἱερὰν συγκίνησιν, ὑφ' ἧς κατειχόμην. Διέδραμον κατὰ μῆκος τὸ φρούριον, ἀνεζήτησα τὰς διαφόρους πολεμικὰς θέσεις τῆς β'. πολιορκίας, τὴν πύλην τῆς ἐξόδου καὶ τὴν περίφημον τάφρον. Πόσαι καὶ πόσαι σκέψεις διήρχοντο ἐκ τοῦ νοῦ μου πρὸ τῶν αἱμοσταγῶν ἐκείνων ἐπάλξεων. Καὶ ἐθεώμην καὶ ἐξήταζον καὶ ἐθαυμαζον καὶ προσεκύνουν τὰ ἅγια ἐκεῖνα χώματα. Ὑπὸ πλείστων ἐντυπώσεων κατειχόμην ὅτε ἔστην πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ «Ἡρῴου» καὶ μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ὑπερέβην τὸν οὐδόν. Εἰσῆλθον. Ἐχώρησα πρὸς τὸν ἱερὸν τῦμβον καὶ ἔστην ἀσκεπής. Τότε παρεδόθην ὁλόκληρος εἰς τὰς ἱερὰς ἐκείνας σελίδας τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὡσεὶ ἔβλεπον πρὸ ἐμοῦ παρερχομένας τὰς σκιὰς τῶν ἁγίων προμάχων τῶν τιμημένων προγόνων.

Δὲν δικαιούμεθα οὐδὲ τοπαράπαν νὰ λησμονήσωμεν τοὺς ἀνδρείους ἐκείνους πολεμιστάς, τοὺς τιμημένους προγόνους, παρ' ὧν, ὡς ἀκραιφνεῖς ἐπίγονοι, ἐλάβομεν τὴν βαρεῖαν καὶ εὐγενῆ ἐντολὴν πρὸς ἀνάπλασιν τῆς νέας Ἑλλάδος. Φρονῶ ὅτι εἴμεθα εὐλαβεῖς μνήμονες τῆς ἀφθίτου ἐκείνων δόξης. Ὁμολογῶ ὅτι αἰσθάνομαι ὅτι ὅσῳ ταχύτερον παρέρχεται τὸ γοργὸν ρεῦμα τοῦ χρόνου, τοσοῦτον τὰ στήθη ἡμῶν τῶν εὐλαβῶν μεταγενεστέρων πληροῦνται εὐγνωμοσύνης καὶ δακρύων πρὸς τοὺς κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα πεσόντας προμάχους τῆς Ἐλευθερίας. Ἐκ τοῦ μέσου τῆς αἱμοσταγοῦς ἐκείνης ζωῆς, ἐφ' ἧς ὄρθιος καὶ εὐλαβὴς ἱστάμην, ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος μου, ἥτις ὑπῆρξε τὸ εὐγενὲς θυσιαστήριον, ἐξ οὗ ὁ Φοῖνιξ τῆς Ἐθνικῆς Ἐλευθερίας ἐπτερύγισεν ὑπερήφανος καὶ μεγαλοπρεπής, οἱ ἀκατάβλητοι Πατέρες μου ἐβροντοφώνησαν πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ Ἰσμάμ: «Τὸ Μεσολόγγι δὲ γέρνει τὸ κεφάλι!» Καὶ ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ἐπεδείξαντο τὸν ἅγιον αὐτῶν ἐνθουσιασμόν, τὸν πολεμικὸν ὀργασμόν, ὅστις ἐν τῇ ὁρμῇ αὐτοῦ συμπαρέσυρε τὰς βαρβάρους ὀρδὰς ὡς παφλάζων καὶ ὀγκούμενος ποταμὸς παρασύρει καὶ συντρίβει ἐν τοῖς κύμασιν αὐτοῦ τοὺς μετὰ πατάγου καταπίπτοντας βράχους. Αἱ ἱεραὶ ἑκατόμβαι τῆς Σμύρνης, τῶν Κυδωνιῶν, τῆς Χίου, τῶν Ψαρῶν, τοῦ Μεσολογγίου, αἱ ἀγχόναι τῆς Κ)πόλεως, τὰ εὐγενῆ θύματα τῶν Φιλελλήνων ἐν Σφακτηρίᾳ, ἐν Πέτᾳ, ἐν Μεσολογγίῳ, τὰ κατὰ θάλασσαν τρόπαια τῶν περιπύστων ναυμάχων, τὰ κατὰ ξηρὰν τόσων ἄλλων στρατηγικῶν μεγαλοφυϊῶν ὑπῆρξαν ἡ στεντωρεία, ἡ εὐγενὴς καὶ ἡρωϊκὴ κραυγὴ κατὰ τῶν καταπατουμένων ἀπαραγράπτων καὶ ἀπαραβιάστων δικαιωμάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὑπὲρ πάντας ὅμως καὶ πάντα ἡ 10 Ἀπριλίου 1826.

Ναί, ὁ τηλαυγὴς ἐκεῖνος καὶ ἀνέσπερος φάρος τῆς Ἐλευθερίας, ὅστις διὰ τῶν ἀκάμπτων αὐτοῦ ἀκτίνων ἐξηκόντισε τὸ ἐκθαμβωτικὸν αὐτοῦ φῶς εἰς τὰς ἐσχατιὰς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, κατηύγασε καὶ ἐπλήρωσε διὰ τῆς ἐπιζήλου αὐτοῦ αἴγλης τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας. Ἡ ἀνταύγεια τούτου ὑπῆρξε πρώτιστον σημεῖον πρὸς ὃ ἐστράφη ἡ μεγαλοφυΐα τῶν εὐγενῶν βάρδων τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης καὶ ἡ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, αἵτινες ἐσταμάτησαν πρὸ τοῦ νέου σταθμοῦ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀνδρείας.

10 Ἀπριλίου 1826. Ἡ δόξα τῆς αἱματοβαμμένης ἐκείνης νυκτός, τὸ ἐξοχώτερον ἰδεῶδες τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀσπίλου θυσίας, ἡ εὐγενεστέρα, ἡ ὑψίστη, ἡ θαμβοῦσα αὐταπάρνησις τῶν προμάχων ἐκείνων, οἵτινες καὶ πεσόντες ἀνέστησαν τὴν φίλην Πατρίδα, ἡ ἀκατάβλητος ἰσχὺς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, τὸ ἄφθιτον κλέος, ἡ μεγαλοπρεπὴς πρὸς τὸν θάνατον περιφρόνησις τῶν ἐνδόξων Πατέρων μου πληροῦσι τὰ στήθη μου ἀμερίστου εὐγνωμοσύνης καὶ θερμῶν δακρύων τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἡ καρδία μου ὀγκοῦται λεληθότως καὶ πάλλει ἐκ τῶν παλμῶν ἐκείνων, οὓς τὰ Σπαρτιατικὰ ἐκείνων στήθη ἐνέκλειον ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ γλυκυτάτῳ αἰσθήματι τῆς πολυφιλήτου Ἐλευθερίας, ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιὰν τῶν ὁποίων μελετῶμεν τὰ ἆθλα τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς τιμῆς καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Ἱστάμεθα ἔκπληκτοι πρὸ τῆς ἐνδόξου ἐκείνης χρονολογίας καὶ ἄφωνοι θεωροῦμεν τὸ φωτεινὸν μετέωρον σελαγίζον ὑπὸ τὸν κυανοῦν καὶ χρυσάκτινον ἡμῶν οὐρανόν. Ὁ Ἰωσὴφ τῶν Ρωγῶν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων μεταδίδει εἰς τὰ φάσματα τῶν προμάχων τὴν ἁγίαν μετάληψιν καὶ τὸν θεῖον ἐκεῖνον ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς φίλης Πατρίδος. Βραδύτερον, ἀντὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων ὁ λευκόθριξ ἱεράρχης κρατεῖ μίαν δᾷδα ὡς ὁ Κανάρης, ὡς ὁ Πιπῖνος, ὡς ὁ Τομπάζης, ὡς ὁ Μιαούλης καὶ ἀπτόητος ἀτρόμητος, ἐνθουσιῶν θέτει ταύτην εἰς τὴν ὑπολειφθεῖσαν πυρίτιδα τοῦ ἀνεμομύλου[1] καὶ ἀνατινάσσει εἰς τὸν ἀέρα ὅλους ἐκείνους, οὓς ἡ βάναυσος ἀγριότης τῶν βαρβάρων ὀρδῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποτάξῃ καὶ ὧν τὸ χαλύβδινον φρόνημα δὲν μετέβαλεν οὐδὲ τὸ ἀπαίσιον τῆς πείνης φάσμα.

Ὁ Χρῖστος Καψάλης, λευκόθριξ καὶ μεγαλοπρεπής, ὅμοιος πρὸς τὸν ἀρχάγγελον Γαβριήλ, τηρεῖ τὸ φρόνημα ἀκατάβλητον καὶ ἀνυψοῖ τὸν ἀνὰ χεῖρας πυρσὸν αὐτοῦ. Φέγγει καὶ ὁδηγεῖ διὰ τούτου τοὺς ἀτρομήτους προμάχους εἰς τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς ἀμαράντου δόξης. Ὁ Θανάσης Κότσικας, ὁ Κῖτσος Τζαβέλλας, ὁ Νότης Μπότσαρης, ὁ Δημήτριος Μακρῆς, ὁ Φωτομάρας, ὁ Κωλιὸ-Πασχούλης καὶ ἡ λοιπὴ πανένδοξος χορεία τῶν εὐγενῶν νεωτέρων Σπαρτιατῶν, ἐπὶ τῶν αἱματηρῶν ἐπάλξεων τοῦ προπυργίου τῆς ἐπαναστάσεως εἰσὶν ἡ ἐξοχωτέρα καὶ θεϊκωτέρα ἔκφανσις τοῦ ἀκαταβλήτου πνεύματος, τοῦ ἁγιωτέρου ἐνθουσιασμοῦ, τοῦ τιμιωτέρου θανάτου, τῆς ὑπερηφανείας τοῦ πνεύματος, τοῦ ἀπροσπελάστου ἡρωϊσμοῦ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἡ προσωποποίησις, ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ πάθους, τῆς ἀνδρείας τῆς ὑπερηφανείας, τῆς πίστεως διὰ τῶν ἁγίων προμάχων καὶ ὑπερασπιστῶν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ πνεύματος.

Αἱ ᾠδαὶ τῶν ποιητῶν καὶ ἡ εὐγλωττία τῶν ρητόρων διελάλουν τοὺς νεωτέρους Λεαίνας, Κυνεγείρους καὶ Ἁρμοδίους. Οἱ αἱματοβαμμένοι πατέρες μου Μεσολογγῖται πρὸ τῶν μαύρων λογχῶν τοῦ Κιουταχῆ καὶ τῶν ἀπαισίων κανονίων τοῦ Ἰμβραήμ, οἱ ἀτρόμητοι Ψαριανοὶ εἰς τὴν ἀκρώρειαν τοῦ ἁγίου Νικολάου, τὸ εὐγενέστερον τοῦ ἀγῶνος ἰδεῶδες ὁ Ἄθαν. Διάκος εἰς τὸν ὀβελὸν τοῦ Ὀμὲρ-Βρυώνη, ὁ καρδίαν λέοντος ἔχων Γεωργάκης Ὀλύμπιος εἰς τὴν μονὴν τοῦ Σέκκου, ὁ ἀδούλωτον ἔχων τὴν ψυχὴν Κωνσταντῖνος Σαλπικιὸς ἐφ' ἑνὸς κηροπηγίου τῆς Χίου, ὁ ὑπερήφανος γέρων ἱερεὺς Σαμουὴλ εἰς τὸ Κιοῦγγι ὑπῆρξαν οἱ εὐγενεῖς καὶ ἀπαράμιλλοι Κάτωνες τῆς Νέας Ρώμης!

Πρὸ τῆς ὑπερλάμπρου, τῆς φωτεινῆς εἰκόνος τῆς 10 Ἀπριλίου 1826, τῆς πλαισιουμένης μὲ ἀχνίζοντα αἵματα, μὲ ἀσπαιρούσας σάρκας ἡρώων, μὲ ἅγια κόκκαλα, ἅπερ ἡ εἰδεχθὴς μορφὴ τῆς πείνης κατέστησε μαῦρα καὶ ἅπερ ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ πλαισίου περιπλέγδην συνήρμοσαν φωτοβόλοι ἀκτῖνες αὐταπαρνήσεως ἡρωϊσμοῦ καὶ εὐγενεστέρας θυσίας, ἐν τῷ μέσῳ τῆς περιπύστου ταύτης γωνίας τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἔνθα κεῖνται καὶ ἀναπαύονται τὰ αἱμοσταγῆ, τὰ τιμημένα, τὰ ἅγια κόκκαλα τῶν ἐνδόξων γιγάντων, οἵτινες διὰ τῶν αἱματοφύρτων αὐτῶν χειρῶν παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς τοὺς εὐλαβεῖς μεταγενεστέρους Πατρίδα ἐλευθέραν, κλίνω εὐλαβῶς τὸ γόνυ, χύνω δάκρυα θερμὰ θερμοτέρας εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγνοτέρου εἰλικρινεστέρου θαυμασμοῦ, εἰς ἔνδειξιν αἰωνίου καὶ ἀνεκφράστου φόρου ὑποχρεώσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων τοῦ

---

(1) Τῇ ἑσπέρᾳ τοῦ Σαββάτου, τῇ ἑορτῇ τοῦ Λαζάρου καὶ τῇ πρωΐᾳ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, τελεῖται ἐν Μεσολογγίῳ θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν μνημόσυνον εἰς ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου 10 Ἀπριλίου 1826 πεσόντων προμάχων τῆς Ἐλευθερίας. Τὸ μνημόσυνον τελεῖται πάντοτε τῇ ἑσπέρᾳ τοῦ Λαζάρου καὶ τῇ πρωΐᾳ τῶν Βαΐων, ἄνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως πρὸς τὴν χρονολογίαν τῆς ἐξόδου. Συνεπῶς ἡ σεμνὴ αὕτη τελετὴ εἶναι κινητή, συνῳδὰ τῷ προσδιορισμῷ τοῦ Πάσχα.

(2) Πανσέληνος ἐφώτιζε τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου. Ὅρα ἱστορίαν Σ. Τρικούπη τόμος Γ, Κεφ. ΝΗ' σελ. 345.

(1) Ἀνεμόμυλος εἶναι θέσις κειμένει πρὸς τὸ Μ. μέρος τοῦ Μεσολογγίου. Ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως μέχρις ἐσχάτων διετηρήθη ἠρειπωμένος. Σήμερον ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης ἀνήγειρον ἐν καφενεῖον. Ὁ ἀνεμόμυλος ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἀπεῖχε τῆς πόλεως ἐπὶ ἓν τέταρτον. Συνεκοινώνουν διὰ πλοιαρίων.

ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, ἅπερ οὗτος ὀφείλει νὰ ἐξασκήσῃ ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ.

Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν πασῶν τούτων τῶν σκέψεων φρονῶ ὅτι πάντες ἡμεῖς οἱ εὐλαβεῖς μεταγενέστεροι θὰ δυνηθῶμεν νὰ δημιουργήσωμεν Πατρίδα, ἀνταξίαν τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως καὶ τῶν τιμημένων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους ἐλευθερωτῶν, ὧν τὴν μνήμην περικοσμεῖ δάφνη ἀειθαλὴς καὶ κλέος ἄφθιτον.

Ἔγραφον ἐν Ἀθήναις μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1908.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΛΑΜΠΡΟΣ

Καθηγητὴς ἐν τῇ Β. Ν. Σχολῇ τῶν Δοκίμων καὶ τῷ Α' τῶν ἐν Ἀθήναις Γυμνασίων

α'—ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

[Ἡ «Ἐθνικὴ Ψυχὴ» ἐν τῷ προγράμματι αὐτῆς ἔχουσα καὶ τὴν κατὰ βάθος σπουδὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, δὲν φείδεται τῶν στηλῶν αὐτῆς, προκειμένου περὶ λαογραφικῶν μελετῶν. Πρὸς τοῦτο, εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου τεύχους δημοσιεύονται δι' αὐτῆς αἱ θεσσαλικαὶ παροιμίαι, εὐχαρίστως φιλοξενεῖ καὶ τὰς ἀκολούθους παροιμίας ἄλλων χωρῶν].

1. *Ὁ γέρος κι' ἂν γηράσῃ τὰ μαλλιά τ' ἀλλάζει.*
2. *Ἄκουε γέροντος βουλή, πεπαιδευμένου γνῶσι.*
3. *Ἐκεῖ ποῦ σὲ πολὺ ἀγαποῦν νὰ μὴ παραπηγαίνῃς, γιατὶ θὲ νὰ σὲ βαρεθοῦν κ' ὕστερα τί νὰ γένῃς.*
4. *Σὲ κάνω κουμπάρο γιὰ νἄρχωμαι μὲ τὸ θάρρος.*
5. *Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ εἶναι κυρὰ καὶ δοῦλα.*
6. *Ἄλλοι σκάφτουν καὶ κλαδεύουν κι' ἄλλοι πίνουν καὶ μεθοῦνε.*
7. *Τὴ θυγατέρα σου τὴν 'πάντρεψες, γειτόνισα τὴν ἔκαμες.*
8. *Ἕνας πληρώνει γιὰ ὅλους.*
9. *Τὸ καλὸ τἀρνὶ βυζαίνει δυὸ μαννάδες καὶ τὸ κακὸ οὔτε τὴ μάννα του.*
10. *Ὁ καλὸς ὁ καραβοκύρης 'ς τὴ φουρτοῦνα φαίνεται.*
11. *Τσῆ καλομάννας τὸ παιδὶ τσ' ἔξη μῆνες κάθεται, τσ' ἔξη καὶ τσ' ὀχτὼ τὸν πύργο πύργο πάει ὀμπρός.*
12. *Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει.*
13. *Ξεῖδι χάρισμα γλυκὸ σὰ μέλι.*
14. *Ποιὸς δὲν ἔχει μέλι καὶ δὲ γλείφει καὶ τὰ δάχτυλά του.*
15. *Τσίμπα, τσίμπα τὸν ἀϊτὸ τόνε κάνουνε καραφλό.*
16. *Καλὰ ἤτανε κουμπάρε μου νὰ μὴν ἔλθῃς, μὰ σὰν ἦλθες κάτσε νὰ φᾶμε.*
17. *Τὸ πρᾶμμά μου εἶναι καλὸ κανένα δὲν παρακαλῶ.*
18. *Ὁ ἕνας μῆνας τρέφει τσ' ἔντεκα, κι' οἱ ἔντεκα τὸν ἔνανε.*
19. *Τὸν ἐχθρόν σου ἐχθρευοσοῦνε καὶ τὴν ἀλήθεια λέγε.*
20. *Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ εἶναι ἀπὸ τὸν καλὸ τὸ νοικοκύρη.*
21. *Ἡ καλὴ γυναῖκα ἂν ἔχῃ ὁ ἄνδρας της 10 ἐλαττώματα τοῦ τὰ κάνει 5, ἡ κακὴ γυναῖκα ἂν ἔχῃ ὁ ἄνδρας της 5 τοῦ τὰ κάνει 10.*
22. *Θέ μου μὴ δώσῃς τοῦ φτωχοῦ θύρα καὶ παραθύρι καὶ πάπλωμα νὰ σκεπασθῇ καὶ πεταχτῇ καὶ φύγει.*
23. *Τοῦ φτωχοῦ τὸ βιὸ μιὰ θέρμη κι' ἕνα ρεύο.*
24. *Σπίτι ποῦ δὲ βλέπει ὁ ἥλιος τὸ βλέπει ὁ γιατρός.*
25. *Στερνή μου γνῶσι νά σ' εἶχα πρῶτα.*
26. *Ὁσάκις ἐσιώπησα δὲν μετενόησα.*
27. *Παρηγορὰ 'στὸν ἄρρωστο ὡς ποῦ νὰ βγῇ ἡ ψυχή του.*
28. *Ὅποιος φτύσει τὸν οὐρανὸ 'ς τὸ πρόσωπό του πέφτει.*
29. *Τὸ καλύτερο τ' ἀπίδι τὸ γουροῦνι τὸ τρώει.*
30. *Πολὺ βαρύ 'ναι τὸ βουνὸ μὰ σὰν τὸν ἄνθρωπ' ὄχι.*

(Ἕπεται συνέχεια)

β'—ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΔΗΨΙΩΝ (ΕΥΒΟΙΑΣ)

1. *Τὸ γοργὸ καὶ χάρι ἔχει.*
2. *Ἔφθασε τέτραδος βγῆκε 'βδόμαδος.*
3. *Τῆς νύχτας τὰ καμώματα τὰ βλέπει 'μέρα καὶ γελάει.*
4. *Ἀνεμομαζώματα διαβολοσκορπίσματα.*
5. *Ἄπιαστος κλέφτης καθάριος νοικοκύρης.*
6. *Γαλᾶτα καὶ μαλλᾶτα καὶ τἀρνιὰ θηλυκά.*
7. *Ὅποιος δὲν θέλει νὰ πάῃ στὸ μύλο πέντε 'μέραις κοσκινάει.*
8. *Λίγο ψωμὶ καὶ μακρινὴ στράτα.*
9. *Τὸν ἀράπη σαπωνίζεις τὸ σαποῦνι χάνεις.*
10. *Τὰ μεταξωτὰ βρακιὰ θέλουν 'πιδέξια σκέλια.*
11. *Ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι βάζει καὶ στὰ λάχανα.*
12. *Ἄνθρωπο βλέπεις καρδιὰ δὲν βλέπεις.*
13. *Ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο καὶ ἀπὸ ρόδο βγαίνει ἀγκάθι.*
14. *Ἀκριβὸς στὰ πίτουρα καὶ φθηνὸς στἀλεῦρι.*
15. *Μπᾶτε χίλιοι ἀλέστε κι' ἀλεστικὸ μὴ δίνετε.*
16. *Ἄλλα τὸ ταχὺ καὶ ἄλλα τὸ βραδύ.*
17. *Σαράντα τἄλογο ἐξῆντα τὸ σαμάρι.*
18. *Φταίει γάϊδαρος καὶ δέρνουν τὸ σαμάρι.*
19. *Ὅλος κόσμος τὄχει τούμπανο καὶ σὺ κρυφὸ καμάρι.*
20. *Ἀγάλια ἀγάλια γίνεται ἡ ἀγορίδι μέλι.*
21. *Χατῆρι τοῦ βασιλικοῦ ποτίζομεν τὴ γλάστρα.*
22. *Ἄνθρωπος ἀγράμματος ξύλο ἀπελέκητο.*
23. *Γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει.*
24. *Ἄσκοπος νοῦς διπλὸς ὁ κόπος.*

(Ἕπεται συνέχεια)

(Συλλέκτης ΕΥΑΓ. ΠΑΠΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ δ. φ.)

Παρατηρήσεις

Ἡ 15 παροιμία κακῶς ἐπεκράτησε νὰ λέγηται «Μπᾶτε σκύλοι» ἀντὶ «Μπᾶτε χίλοι» καὶ οὕτω λέγεται ἐν τῷ δήμῳ Αἰδηψίων καὶ ἄριστα ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένην ἔννοιαν· διότι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσιν οἱ σκύλοι πρὸς τὸν μύλον, καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὐδεμία ἔννοια ἐξάγεται ἐκ τῆς οὕτω διατυπουμένης παροιμίας, ἐνῷ διὰ τοῦ «Μπᾶτε χίλοι» ἀπεικονίζεται ἡ ἀταξία ἑνὸς οἴκου παραβαλλομένη πρὸς μύλου, ἔνθα εἰσέρχονται πολλοὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς πληρωμῆς, δῆλα δὴ χωρὶς νὰ δώσωσι τὸ ἀ ξ ά ϊ=ἀλεστικό.

ΕΘΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἡ πρεσβεία, ἥτις ἀπεστάλη εἰς τοὺς πολιορκουμένους ἐν Μεσολογγίῳ, ἵνα προτείνῃ ὅρους παραδόσεως, ἐκόμισε καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Ταχὶρ-Ἀμπᾶ πρὸς τὸν Λάμπρον Βέϊκον, διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτει τρόπον τινὰ νὰ καταλάβῃ δύο κανονοστοιχίας, προσέφερε δὲ εἰς ἀνταμοιβὴν μεγάλας ὠφελείας.

Τὴν ἑπομένην, ὁπόταν ἡ ὥρα τῆς ἀνακωχῆς ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ, ἡ πόλις ἀπέστειλεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἀρνητικὴν ἀπάντησιν· ὁ δὲ Λάμπρος Βέϊκος ἔγραψε πρὸς τὸν Ταχὶρ-Ἀμπᾶ τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:

«Ἔνδοξε Ταχὶρ-Ἀμπᾶ,

Ὑπήρξαμεν ποτὲ ἐνδόμυχοι φίλοι· ἡ θρησκεία καὶ ἡ πατρὶς μᾶς διεχώρισε καὶ μᾶς ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τὰ ὅπλα καὶ μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἀπωλέσθη ἡ φιλία μας.

Δύο ἤδη φορὰς ἦλθες νὰ μὲ εὕρῃς, φίλτατέ μου, ἐπὶ σκοπῷ νὰ σοῦ παραχωρηθῇ μέσον ἐμοῦ ἡ παράδοσις τοῦ Μεσολογγίου πρὸς τοῦτο μοῦ ἐπρότεινες νὰ σ' ἀφίσω νὰ καταλάβῃς δύο κανονοστοιχίας ὥστε διὰ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ μέσου νὰ δυνηθῇ ὁ Ρεσσὶτ νὰ ὁδηγηθῇ.

Εὐχαρίστως ἐγὼ θὰ ἔκαμον τὴν θυσίαν ταύτην διὰ σέ, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τὸν Ρεσσίτ, ὅστις πράγματι εἶναι χρηστὸς ἄνθρωπος, ἐὰν δὲν ἦτο τοῦτο, τὸ ὅτι οἱ συμπολῖταί μου δὲν τὸ εὑρίσκουσι συμφέρον των.

Οὗτοι λέγουν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μαζί τους, καὶ ὅτι ἀφιερώνουσιν εἰς τὸν Θεὸν ὅλας τὰς ἐλπίδας των.

Ὑποθέτουσιν, ὅτι, εὑρισκόμενοι καλῶς ὠχυρωμένοι εἴς τινα πόλιν ἀφθόνως ἐφωδιασμένην ἀπὸ ἀνθρώπους, τροφὰς καὶ ὅπλα, θὰ ἔπραττον κακῶς νὰ παραδοθῶσι, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον θὰ ἔπραττον κακῶς μετὰ τὰς νίκας τὰς ὁποίας ἔκαμον, καὶ ὕστερον ἀφοῦ δύο φορὰς κατεδίωξαν τὸν Ρεσσὶτ μὲ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὴν καραμβίναν.

Βλέπεις, ἀγαπητέ μου, ὅτι ἐὰν δὲν σοῦ ἀνοίγω τὰς πύλας, δὲν εἶναι σφάλμα ἰδικόν μου, ἄλλως τε ἀπὸ σὲ καὶ ἀπὸ τὸν Ρεσσὶτ δὲν ἐλλείπουσι τὰ μέσα νὰ τὴν ἀναγκάσητε νὰ τὰς ἀνοίξῃ.

Δράξατε τὰς δρεπανοειδεῖς σπάθας σας, ἀναβῆτε ἐπὶ τῶν τειχῶν μας, ἀφαιρέσατέ μας τὰ κανόνια, ἀγαπητέ μου φίλε· δὲν εὑρίσκομαι εἰς θέσιν νὰ δυνηθῶ νὰ σὲ ὑπηρετήσω καὶ νὰ κάμω κύριον τὸν Σερασκέρην μιᾶς τόσον ἐπιθυμητῆς πόλεως.

Μὲ ἄλλας λέξεις λυποῦμαι πολὺ διότι δὲν δύναμαι νὰ συντελέσω εἰς τα σχέδιά σου.

Ἐν τούτοις εἰς ἔνδειξιν φιλίας σοῦ στέλλω ἡμίσειαν δωδεκάδα βουκαλίων ρουμίου ἐκ τοῦ καλοῦ ἐκείνου, ἀρκεῖ νὰ μάθῃς ὅτι εἶναι ἐξ ἐκείνου τοῦ Ἐλμάς-Βέη, τὸ ὁποῖον ἐλάβομεν ὅταν τὸν ἠχμαλωτίσαμεν εἰς τὴν Τριπολιτσᾶν.

Πρόσφερε καὶ εἰς τὸν Ρεσσίτ, δῶσε καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας σου νὰ δοκιμάσουν μερικὰ ποτήρια, διὰ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃς εἰς τὴν ἔφοδον.

Ἀγάπα με καὶ ὑγίαινε.

Ὁ πιστός σου φίλος
Λάμπρος Βέϊκος

Μεσολόγγιον 20 Ἰουλίου 1825.»

Μ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΤΕΧΝΗ

Ἤθελέ τις ἐκπλαγῆ ἀκούων ὅτι ἐν τῇ Βουλῇ ἐγένετο λόγος περὶ Ψυχάρι. Εἰς τοῦτο λοιπὸν ἐξέπεσον οἱ Ἕλληνες βουληφόροι! Οὐχί· τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, τὸν ἀφ' ἑνὸς μὲν τοσοῦτον γελοῖον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοσοῦτον ἀνακόψαντα τὴν πνευματικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους, τῶν βουλευτῶν οἱ ἐξοχώτατοι ἐχαρακτήρισαν δικαίως ἀμαθῆ καὶ μωρόν, ὁ δὲ κ. Στάης εἶπεν ὅτι ἤθελεν ἀναγνώσῃ περικοπὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ψυχάρι, ἀλλὰ φοβεῖται μήπως τὸ ἱερὸν ἔδαφος τοῦ βουλευτηρίου ρυπανθῇ, τῆς Βουλῆς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καταλαμβανομένης ὑπὸ ἐμέτου. Εἶπον μόνον οἱ κ. βουλευταὶ ὅτι καλὸν εἶναι νὰ γείνῃ γνωστὸν εἰς τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν ὅτι ἡ ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν ἐν Παρισίοις διδασκομένη ὑπὸ τοῦ κ. Ψυχάρι γλῶσσα δὲν εἶναι νεοελληνική, ὡς λέγει ἐκεῖνος, οὔτε γραφομένη οὔτε λαλουμένη ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἰδικόν του κατασκεύασμα, ὅπερ, πολλὰ δαπανῶν εἰς μισθοφόρους του κομιτατζίδες, προσπαθεῖ νὰ μεταδώσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

❀

Ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς — ἐξαιρουμένων τῶν κομιτατζίδων τοῦ χυδαϊσμοῦ — ὅταν ἀκούῃ μαλλιαρούς, νομίζει ὅτι καταπίνει βατράχους. Ἡ ἐφημερὶς «Πατρὶς» ἀπατηθεῖσα ἤρξατο δημοσιεύουσα μυθιστόρημα τοῦ κ. Χρηστομάνου. Ἐπεγράφετο ἡ Κερένια Κοῦκλα. Ἀκούει τις μυθιστόρημα καὶ λέγει, καλλιτέχνημα θὰ εἶναι (Βίκτωρ Οὐγκώ, Δίκενς, Σίλβιος, Πώλικος). Τὸ ὑλικόν της λοιπόν, ἡ ὑπόθεσις τῆς κερένιας κούκλας ἔχει ληφθῆ ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν λάσπην. Διεστραμμένων ἐκφύλων ἀδυναμίαι. Πάσας αὐτὰς τὰς γλαῦκας ἔχει θαμβώσῃ ἡ λάμψις τοῦ Ζολᾶ, καὶ τοῦ Γόρκη, καὶ πόθος εἰς κατέχει νὰ μιμηθῶσιν ἐκείνους ἐν τῇ περιγραφῇ κοινωνικῶν ἀποπάτων. Καὶ ἡ γλῶσσα δὲ τῆς κερένιας κούκλας εἶναι ἀνταξία τῆς ὑποθέσεως. Καίτοι λοιπὸν εἶχε διαφημισθῆ ἐξόχως τοῦ μυθιστορήματος ἡ δημοσίευσις, καθ' ὅσον προέβαινεν αὕτη, προέβαινε παρὰ τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ἡ ἀηδία. Τῆς ἐφημερίδος λοιπὸν ἡ διεύθυνσις παρετήρησεν τότε ὅτι τὸ ἔργον «ἤτανε σωροὶ τὰ λιθάρια καὶ σπασμένα μπουκάλια καὶ πιάτα καὶ χαρτιὰ καὶ πάτοι ἀπὸ ντενεκέδες καὶ στριφογυρισμένα τσέρκια ἀπὸ βαρέλια καὶ λαμποκοποῦσαν ὅλα στὸν ἥλιο σὰ θησαυροὶ ἀτίμητοι» (ἐκ τῆς Κερένιας Κούκλας), καὶ ἔπαυσε τὴν δημοσίευσιν. Θαυμάσιον καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων μοναδικόν.

❀

Ἐν τῷ «Νέῳ Ἄστει» γράφει τις — ἐκ τῆς δημοσιεύσεως ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ τῆς Κερένιας Κούκλας λαμβάνων ἀφορμὴν — «ἡ καθαρεύουσα δύναται νὰ μείνῃ ὡς ἡ κοινὴ γλῶσσα τῆς ἐπιστημονικῆς συνεννοήσεως τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων, τῶν πολιτικῶν συζητήσεων, τοῦ δικαστηρίου, καὶ τῶν ἐφημερίδων, ἐν γένει ὡς ἡ ἐπίσημος ἐθνικὴ γλῶσσα. Ταῦτα εἶναι ὀρθά, διότι εἶναι ἀπαραιτήτως δίκαια καὶ εἶναι δίκαια, διότι εἶναι ἀπαραιτήτως ὀρθά. Ἀλλ' ὅμως ὁ γράφων σφάλλεται πρῶτον λέγων: «ἡ δημοτική μας γλῶσσα ἔτυχεν ἤδη τῆς ἐθνικῆς πολιτογραφήσεως εἰς τὸ ὑψηλότερον, τὸ ὡραιότερον πεδίον τῆς πνευματικῆς δράσεως, τὴν ποίησιν», δεύτερον δὲ γράφων «ἐάν τις, εἰς ἔργον καθαρᾶς φαντασίας, μεταχειρισθῇ τὴν δημοτικήν, τὸ γεγονὸς δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς ἔργον τι προσωπικὸν τέχνης κρινόμενον ὡς ἐκ τούτου ὑπὸ τὴν αἰσθητικήν του ἔποψιν. Μὴ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἐπὶ παραδείγματι ἐκ τῆς ἐπισήμου ἰταλικῆς ἢ γαλλικῆς δὲν δημοσιεύονται ἔργα εἰς τὴν βενετικὴν καὶ προβηγκιανὴν διάλεκτον;»

Ταῦτα οὔτε ὀρθὰ οὔτε δίκαια λέγονται· διότι πρῶτον ὁ ἔρρυθμος καὶ ὑψηλὸς λόγος καθ' ὅλου, ἡ ποίησις μάλιστα ὡς καὶ ἄλλοτε ἐρρήθη, (Ἐθν. Ψυχ. Φυλλ. 5, σελ. 119), ποιεῖται χρῆσιν πλουσιωτάτου καὶ εὐγενεστάτου ὑλικοῦ, ἔχει ἀνάγκην βασιλικῆς περιβολῆς καὶ οὐχὶ καππότας γαλατᾶ καὶ ἐμβαλωμένων τσαρουχίων, ἔχουσι δὲ γραφῇ εἰς καθαρεύουσαν θαυμάσια λυρικὰ ποιήματα ὑπὸ τοῦ Προβελεγγίου, τοῦ Στρατήγη, τοῦ Μοσχοπούλου, παλαιότερον ὑπὸ τοῦ Ζαλοκώστα, τοῦ Παράσχου, τοῦ Βασιλειάδου, τοῦ Παπαρρηγοπούλου, καὶ ὑπὸ τοῦ μεγίστου τῶν ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Ἁλώσεως, μετὰ τὸν Πλήθωνα καὶ τὸν Μουσοῦρον, τοῦ Ἀνδρέου Κάλβου· δεύτερον ἡ δημοτικὴ (μάλιστα ἡ ψυχαρικὴ) οὐδένα ἔχει τύπον ἰδιωτισμοῦ διαλεκτικοῦ (ντοπιολαλιᾶς, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ χαριτόβρυτος Πάλλης) ὅμοιον πρὸς τὴν προβιγκιακὴν τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἰταλίας τὴν βενετικήν. Τοιαῦτα παρ' ἡμῖν εἶναι μόνον τὰ γραφέντα ὑπὸ Τραπεζουντίων εἰς τὴν ἐπιχώριον διάλεκτον, τὰ ἠπειρωτικὰ διηγήματα τοῦ Χρηστοβασίλη καὶ τοῦ Βασιλείου Μιχαηλίδου εἰς ἀκραιφνῆ κυπριακὴν «ἡ 9η Ἰουλίου 1821» καὶ ἄλλα. Τὴν γλῶσσαν τῆς κερένιας κούκλας καὶ τῶν ἄλλων μαλλιαρῶν κατασκευασμάτων μόνον κοῦκλαι ὁμιλοῦσι καὶ ἄλλα τοιαῦτα πλαστὰ τεχνήματα.

❀

Ὁ κ. Κωνσταντόπουλος ἐπιμελητὴς τοῦ νομισματικοῦ μουσείου, συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῆς βυζαντιακῆς τέχνης μέχρι Ἰουστινιανοῦ, κράτιστος δέ, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, τῶν περὶ τὴν βυζαντιακὴν ταύτην τέχνην ἀσχολουμένων παρ' ἡμῖν, μανθάνομεν ὅτι συγγράφει τὴν συνέχειαν τοῦ ἔργου ἀπορρίπτων τὴν σιγήν. Χαίρομεν ἔχοντες τὴν γνώμην ὅτι «αἰσχρὸν σιγᾶν, βαρβάρους δ' ἐᾶν λέγειν».

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐπαινετὰς ἐποιήσαντο ἀνακοινώσεις ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος περὶ τῶν γραπτῶν ἐπιτυμβίων στηλῶν τῶν Παγασῶν καὶ ὁ κ. Σκιᾶς περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Διπύλου καὶ τῶν Ἀμυκλῶν. Καὶ ὁ κ. Ἀδαμαντίου τελευταῖον ὡμίλησε περὶ Δαφνίου καὶ τῶν βυζαντιακῶν μνημείων τοῦ Μυστρᾶ καὶ Γερακίου ἐν Λακεδαίμονι.

Ἐγιγνώσκομεν πόσον ὁ κ. Ἀδαμαντίου εἶναι περὶ τὴν τέχνην — καὶ τὴν βυζαντιακὴν καὶ τὴν ἄλλην — ἰδιώτης ἐκ μοναδικῆς τινος σχεδὸν διατριβῆς του, ἐν ᾗ τὸν ἐν Καλάμαις ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου εὗρεν ἱδρυθέντα ἐπὶ Βιλλεαρδουΐνου (!). Οὐδὲν λοιπὸν τὸ παράδοξον ὅτι τὴν ὑψηλὴν σαγματοειδῆ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Παντανάσσης τοῦ Μυστρᾶ ὑπέλαβε ῥυθμοῦ γραμμάς, καὶ παρέβαλε τοῦτο πρὸς τὰ ἐν Κύπρῳ ρυθμοῦ γοτθικοῦ ἀριστουργήματα (Melchior de Vogüé, les Eglises de la terre sainte).

Οὐδὲ ἓν δὲ εἶπε καινόν. Περὶ Δαφνίου ἔχουσι γράψῃ καὶ ὁ κ. Λαμπάκις ἀξιόλογον μελέτην (δύο ἐκδόσεις) καὶ ὁ κ. Millet θαυμάσιον διὰ τὸ μέγεθος, τὴν πολυτέλειαν καὶ μάλιστα τὴν ἀκραιφνῆ ἐπιστήμην ἔργον. Περὶ Μυστρᾶ δὲ ὁ αὐτός, ἀπαραμίλλου σοφίας περὶ ταῦτα, ὁ κ. Millet, ἐπὶ ἔτη μετὰ πολυμελοῦς γαλλικῆς ἀποστολῆς ἀρχιτεκτόνων καὶ ζωγράφων ἐκεῖ, ἐν Μυστρᾷ, ἐνδιατρίψας, ἔχει συντελέσῃ μέγα ἐξαισίου ἐργασίας σύγγραμμα, (γνωρίζει δὲ βεβαίως τοῦτο ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὁ κ. Ἀδαμαντίου) προσεχῶς βεβαίως ἐκδοθησόμενον. (*) Περὶ Γερακίου δὲ ὁ κ. Μύλλερ σοφώτατον ἔγραψεν ἄρθρον ἐν τῷ Ἑσπερινῷ Ταχυδρόμῳ τοῦ Λονδίνου δημοσιευθὲν καὶ ἐν μεταφράσει ἐν τῷ τοῦ ἔτους τούτου (1908) Σπαρτιατικῷ Ἡμερολογίῳ.

Ἀμερικανικὴ Σχολή.

Τῇ 15 φεβρουαρίου ὁ μὲν κ. Χίλλ ἀνέγνω ἔκθεσιν περὶ μηχανήματος, χρησιμοποιουμένου ὑφ' ἱερέων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κορίνθῳ πρὸς παρασκευὴν θαυμάτων, ὁ δὲ κ. Γοὺδ ὡμίλησε περὶ ἀρχιτεκτονικῶν ἀναπαραστάσεων ἐν Κορίνθῳ.

Αὐστριακὴ ἀρχαιολογικὴ σχολή·

Τῇ 20 φεβρ. ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς αὐστρ. ἀρχαιολ. σχολῆς. Κατὰ τὴν τελετὴν ὡμίλησαν ὁ κ. Μάκκιο, πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας, ὁ κ. Καββαδίας, ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων καὶ τῆς ἀρχαιολ. ἑταιρείας, ὁ κ. Δαϊρπφελδ, διευθυντὴς τῆς γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς ἐξ ὀνόματος καὶ τῆς γαλλικῆς, ἀγγλικῆς καὶ ἀμερικανικῆς σχολῆς καὶ ὁ κ. Ἐμπερντάϊ, διευθυντὴς τῆς αὐστριακῆς ἀρχαιολ σχολῆς.

Χριστιανικὴ ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία.

Κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῶν ἑταίρων τῆς Χριστιανικῆς ἀρχ. ἑταιρείας, γενομένην τῇ 11 φεβρουαρίου, ὁ γεν. γραμματεὺς κ. Γ. Λαμπάκις ἐποιήσατο ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐργασιῶν τῆς ἑταιρείας, ἐκπληρούσης ἐπιτυχῶς τὸν προορισμὸν αὐτῆς. Ἰδιαιτέραν προὐξένησεν ἐντύπωσιν ὁ πλοῦτος τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εἰσελθόντων εἰς τὸ μουσεῖον τῆς ἑταιρείας, ἐν οἷς καὶ πολλὰ σχεδιαγραφήματα τῶν ἁγιογραφικῶν ἔργων τοῦ ἀειμνήστου Χατζηγιαννοπούλου, κληροδοτήσαντος εἰς τὴν ἑταιρείαν τὴν συλλογὴν αὐτοῦ, ὡς γνωστόν.

Ποικίλα.

Ἐν Ἁγίῳ Γεωργίῳ, χωρίῳ τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσης, ἀνευρέθη εἰς βάθος τριῶν μέτρων ἀρχαῖος μαρμάρινος τάφος, περικλειόμενος ὑπὸ τεσσάρων μεγάλων πλακῶν, οὐδεμίαν δὲ φέρων ἐπιγραφήν.

Ὁ ἐν Ἰταλίᾳ συλλέκτης ἀρχαίων χειρογράφων κ. Φαζάρη, ἀνεῦρεν ἐσχάτως Βυζαντινὸν κώδικα τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, θαυμασίως διατηρούμενον, ἀνήκοντα δὲ

(*) Ὁ Μυστρᾶς εἶναι γνωστὸς ἐκ τοῦ Buchon (La Grèce Continentale et la Morée), ἐκ τοῦ Couchaud (Choix d'eglises byzantines), ἐκ τοῦ κ. Ζησίου (Σύμμικτα 1892· καὶ ἐν Ἑβδομάδι (1891), Ἀθηνᾶ (1891) καὶ Εἰκονογραφημένῃ (1906—1907), ἐκ τοῦ κ. Millet (Inscriptions byzantines de Mistra 1899) καὶ ἐξ ἄλλων.

κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἷς τι μοναστήριον καὶ περιέχοντα τὰ χειρόγραφα τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν. Τὸν πολύτιμον τοῦτον κώδικα λέγεται ὅτι ὁ κ. Φαζάρη θέλει δωρήσει τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰταλίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Τῇ 11 φεβρουαρίου συνελθοῦσα ἡ νομικὴ σχολὴ καὶ ἐπιφυλαχθεῖσα νἀποφανθῇ μετὰ ἓξ μῆνας διὰ τὰς κενὰς ἕδρας τῆς πολιτ. οἰκονομίας, τοῦ ἑλλην. δικαίου καὶ τῆς ἱστορίας καὶ εἰσηγήσεων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου, παμψηφεὶ ἐξελέξατο καθηγητὴν διὰ τὸ συνταγματικὸν δίκαιον τὸν κ. Ν. Σαρίπολον, ἄνδρα ἀρτίας ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ ἐγγυώμενον ὅτι θέλει φανῇ ἀντάξιος τοῦ ἀειμνήστου αὐτοῦ πατρός.

Ἐπὶ τέλους μετὰ τοσαύτας πολυετεῖς ἀναβολὰς ἄρχεται προσεχῶς ἡ ἀνέγερσις τῆς μεγάλης Ἀβερωφείου γεωργικῆς σχολῆς Λαρίσης, ἐπικυρωθέντων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν τῶν πρακτικῶν τῆς τελευταίας δημοπρασίας, καθ' ἣν τελευταῖος μειοδότης ἀνεδείχθη ὁ ἐργολάβος κ. Μπεκιάρης, ἀναλαβὼν τὸ ἔργον ἀντὶ 14 ο/ο ὀλιγώτερον τῶν προϋπολογισθεισῶν 300 χιλ. δραχμῶν.

Παραιτηθέντος τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ῥιζαρείου σχολῆς σεβασμιωτάτου πρώην Πενταπόλεως κ. Νεκταρίου, τὸ συμβούλιον τῆς σχολῆς προέτεινεν ὡς ἀντικαταστάτην αὐτοῦ τὸν κ. Παπαγιαννόπουλον κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἀρτισυστάτου «Ἐκπαιδευτικοῦ συλλόγου» ὁ ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ καὶ καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου, πολύτιμος δὲ τῆς «Ἐθνικῆς Ψυχῆς» συνεργάτης κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις, ὡμίλησε διὰ μακρῶν ἐκθέσας τὸν σκοπὸν αὐτοῦ.

Ἐν Βουρνόβᾳ τῆς Σμύρνης ἐγένετο ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τῆς νέας κοινοτικῆς σχολῆς, ἀνεγερθησομένης δι' ἐράνων.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ὁ ἐπίσκοπος Δημητριάδος κ. Γερμανὸς Μαυρομμάτης δι' ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τὴν πρυτανείαν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου ἐζήτησεν ὅπως διὰ τῶν χρημάτων τῶν συλλεγέντων ὑπὸ τῆς πρὸς ἵδρυσιν ἐν Βελεστίνῳ ἀνδριάντος τοῦ Ρήγα Φεραίου ἐπιτροπῆς, μὴ ἐπαρκούντων δὲ πρὸς τοῦτο, ἱδρυθῇ μόνον ἡ προτομὴ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἄρά γε δὲν ἀξίζει νἀνεγερθῇ καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ὁ ἀνδριὰς τοῦ μεγάλου τῆς ἐλευθερίας ὑμνῳδοῦ, τοῦ ὀνειροπολήσαντος μίαν Ἑλλάδα «ἀπὸ τὴν Βόσνα ὡς τὴν Ἀραπιά»; Καὶ ἑπομένως δὲν ἔχει καθῆκον ἡ ἐπιτροπὴ νἀπευθυνθῇ διὰ νέας ἐκκλήσεως πρὸς τὸ Πανελλήνιον, ὅπερ βεβαίως θὰ δείξῃ ὅτι τιμᾷ τὴν μνήμην τῶν μεγάλων τῆς πατρίδος τέκνων;

Ὁ μουσουργὸς Ῥιχ. Στράους, συνθέτης τῆς «Σαλώμης», ἀσχολεῖται, ὡς ἐδήλωσεν εἰς δημοσιογράφους κατὰ τὴν ἐκ Ρώμης διέλευσιν αὐτοῦ, εἰς τὴν σύνθεσιν νέου μελοδράματος, θέμα ἔχοντος τὴν «Ἠλέκτραν» τοῦ Σοφοκλέους.

Ἡ διεθνὴς ἐν Ἰαπωνίᾳ ἔκθεσις θἀρχίσῃ τῇ 1 ἀπριλίου 1912 καὶ θέλει λήξει τῇ 31 ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τὰ περίπτερα ἐν οἷς θὰ ἐκτεθῶσι τὰ εἴδη τῶν πέντε μεγάλων κατηγοριῶν (ἐκπαιδεύσεως, ἐπιστημῶν, ἠλεκτρικῆς καὶ βιομηχανίας) θἀνεγερθῶσι δαπάναις τῆς Ἰαπωνικῆς κυβερνήσεως, ἥτις πρὸς μείζονα ἐπιτυχίαν τῆς ἐκθέσεως, παρέχει δωρεὰν τὸν διὰ τὰ περίπτερα τῶν ἄλλων ἐκθεμάτων χῶρον καὶ ἀπαλλάσσει παντὸς δασμοῦ τὰ πρὸς ἀνέγερσιν ὑλικὰ καὶ τὰ μὴ πρὸς πώλησιν ἐκθέματα, δίδουσα συγχρόνως καὶ ἰδιαιτέρας ἐγγυήσεις διὰ τὰς ἐφευρέσεις, τὰ σχέδια καὶ τὰ ὑποδείγματα.

Ἐν Γερμανίᾳ ἑωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς τῇ 13 φεβρουαρίου ἡ εἰκοσιπενταετία ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἐν Βενετίᾳ τελευτήσαντος διασήμου συνθέτου Ριχάρδου Βάγνερ.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Ἡ σύγκλητος τοῦ ἐθν. πανεπιστημίου ὥρισε κριτὰς τοῦ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Θεσσαλίας Σουλιωτείου διαγωνίσματος, εἰς ὃ ὑπεβλήθησαν τρία ἔργα, τοὺς καθηγητὰς κ. κ. Καρολίδην, Λάμπρον καὶ Πατσόπουλον.

Ὁ ἐν Κων)πόλει «Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος» προὐκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς σύνταξιν «ὁδηγοῦ τῆς πρώτης παιδεύσεως ἀμφοτέρων τῶν φύλων». Τοῦ ἐκ φρ. 2150 βραβείου, Καραπανείου λεγομένου, ἡ ἀπονομὴ γενήσεται τῷ 1910.

Τῇ 2 μαρτίου τελεσθήσεται ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ ὁ προάγων τοῦ μεταξὺ φοιτητῶν πάσης σχολῆς διαγωνισμοῦ πρὸς μόρφωσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκ τοῦ Σεβαστοπουλείου κληροδοτήματος.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Κατὰ τὸν προσεχῆ μάϊον συγκροτηθήσεται εἰς Μαδρίτην διεθνὲς τῶν βιβλιεκδοτῶν συνέδριον.

Τὴν 10 μαΐου συγκροτεῖται ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ βασιλέως τὸ β' διεθνὲς γεωργικὸν συνέδριον, εἰς ὃ ἐκλήθη νὰ συμμετάσχῃ καὶ ἡ Ἑλλάς.

Εἰς τὸ κατ' αὔγουστον συγκροτηθησόμενον ἐν Δανίᾳ διεθνὲς τῶν Ἀνατολιστῶν συνέδριον ἡ Ἑλλὰς ἀντιπροσωπευθήσεται διὰ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Καρολίδου καὶ Παππαγεωργίου.

Ἐν Γενεύῃ συγκροτηθήσεται γεωδαιτικὸν συνέδριον, εἰς ὃ ἡ Ἑλλὰς θὰ ἀντιπροσωπευθῇ διὰ τοῦ αὐστριακοῦ συνταγματάρχου κ. Λέρς.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Ὁ βασιλόπαις Γεώργιος καὶ ἡ πριγκήπισσα Μαρία ἵδρυσαν ἔπαθλον ἐπαμειβόμενον ἀθλητικῶν ἀγώνων μεταξὺ τῶν φοιτητῶν τῶν διαφόρων σχολῶν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου.

Ἐν Σιμπόϊα τῆς Ἀμερικῆς ὁ Ἕλλην παλαιστὴς Β. Δημητρέλης παλαίσας μετὰ τοῦ Γερμανοῦ πρωταθλητοῦ Φεγία δὶς κατέρριψεν αὐτόν, ἐν βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι, ὑπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τῶν παρευρεθέντων Ἑλλήνων.

ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

Πρὸ μηνὸς ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη ἐθρήνησε τὸν θάνατον τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Δημητρίου Φίλιου, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, εὐσυνειδήτως δὲ καὶ φιλοπόνως ἐργασθέντος ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων. Γνωστὸς ὅμως ἰδίᾳ εἶναι ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, ἃς ἐν Ἐλευσῖνι ἐνήργησε, περὶ ὧν καὶ ἐξέδωκε βιβλίον γαλλιστὶ συντεταγμένον.

Ἐν Μπορδίγερα τῆς Ἰταλίας ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ἐξ ἀποπληξίας ὁ Ἐδμόνδος Ἀμίτσι, συγγραφεὺς τῆς «Κωνσταντινουπόλεως», οὗσης τὸ ἀριστούργημα τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ, τῆς «Στρατιωτ ζωῆς», «Ἐντυπώσεων ἐξ Ἱσπανίας, Ὀλλανδίας καὶ Μαρόκου», καὶ τοῦ «Ῥομάντσο ἑνὸς μαέστρου».

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ πρότασις τοῦ ἀντικληρικοῦ ἰταλοῦ βουλευτοῦ κ. Μπισσολάτη, περὶ καταργήσεως τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, μετὰ πολυήμερον καὶ ζωηρὰν συζήτησιν ἐν τῇ Ἰταλικῇ Βουλῇ, εἰς ἣν ὑπεβλήθη καὶ ἀνωφορὰ τῶν κληρικοφρόνων, ἐν ᾗ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν κατὰ τοῦ νομοσχεδίου κηρυχθέντων γονέων κατέλαβον 16 ἐν ὅλῳ τόμους, ἀπερρίφθη.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Ριζοσπάστης».— Ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου ἤρξατο ἐκδιδομένη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ν. Φιλαρέτου, γνωστοῦ δικηγόρου καὶ πολιτευτοῦ, ἑβδομαδιαία ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν ἠχηρὸν τίτλον «Ριζοσπάστης». Ἐὰν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τριῶν φύλλων κρίνωμεν, πιστεύομεν ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πρόγραμμα αὐτῆς δημιουργοῦσα παρ' ἡμῖν πρωτίστως ὑγιᾶ καὶ σταθερὰν κοινὴν γνώμην. Ὡς ἦτο δ' ἐπόμενον ὁ «Ριζοσπάστης» εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οὐ μόνον κατεδίκασε τὰς ἀποπείρας τῶν χυδαϊστῶν ἀλλὰ καὶ σφοδρὸν κατ' αὐτῶν ἐκήρυξε πόλεμον.

«Ταμπουρᾶς καὶ κόπανος».—Ἀπεστάλη τῇ «Ἐθνικῇ Ψυχῇ» βιβλίον τι ὑπὸ τὸν τίτλον «Ταμπουρᾶς καὶ κόπανος (τραγούδια Ἀλεξ. Πάλλη)». Ὁμολογοῦμεν ὅτι, καίπερ πειραθέντες, δὲν ἠδυνήθημεν νἀναγνώσωμεν τὸ βιβλίον τοῦτο, ἴσως ἐξ ἀγνοίας τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ἴσως καὶ ἕνεκα αἰσθητικῶν λόγων, ἴσως ὅμως—ὅπερ καὶ πιθανώτερον—δι' ἀμφότερα. Οὐχ ἧττον, ἂν ἐκ τῆς φυλλομετρήσεως κατωρθώσαμεν νὰ ἐννοήσωμεν, νομίζομεν ὅτι—ἐπαναλαμβάνομεν πάλιν, ἂν μὴ ἀπατώμεθα — ἐν αὐτῷ περιέχονται καί τινα **οἱονεὶ** ἐπιγράμματα, γέμοντα ταπεινῶν ὕβρεων, ἀφιερωμένα δὲ εἰς λογίους ἄνδρας καὶ διακεκριμένους πολιτευτάς, ἐμμένοντας στερρῶς εἰς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις. Οὐδεὶς κατορθώσας —διότι, καθ' ἡμᾶς, κατόρθωμα εἶναι— νὰ ἀναγνώσῃ τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ εὐσυνειδήτως κρίνων δὲν θὰ ὁμολογήσῃ βεβαίως ὅτι τὰ **οἱονεὶ** ταῦτα ἐπιγράμματα —καὶ ποιούμεθα ἡμεῖς περὶ αὐτῶν μόνον μνείαν, δι' ὃν λόγον καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν—οὐ μόνον δὲν τιμῶσι τὸν συγγραφέα -ποιητήν(;')ἀλλὰ καὶ καταβιβάζουσιν αὐτὸνἐκ τοῦ ὕψους (;) εἰς ὃ οἱ μακάριοι ὁπαδοὶ αὐτοῦ ἠθέλησαν νὰ ἀναβιβάσωσιν αὐτόν, ἐκτὸς ἐὰν αἱ δημοτικαὶ ἰδέαι τοῦ ἐκ Λίβερπουλ αἱρεσιάρχου (;) περιστρέφωνται περὶ τὴν χρῆσιν καὶ μόνην ὕβρεων τῶν ἐν τοῖς καπηλείοις θυόντων τῷ Βάκχῳ!

«Οἱ ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι σήμερον χρηματίσαντες ἐπίσκοποι, ἀρχιεπίσκοποι καὶ μητροπολῖται Ἀθηνῶν». — Ὁ περὶ τὴν συγγραφὴν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων φιλοπόνως ἀσχολούμενος κ. Διον. Σ. Ἀλβανάκις ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον φυλλάδιον περιέχον ὁλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχιερατευσάντων μετὰ βιογραφικῶν ἑνὸς ἑκάστου σημειώσεων καὶ μετὰ πίνακος ἐν τέλει τῆς συγχρόνου ἱεραρχίας. Τὸ πονημάτιον τοῦτο ἐξ ἀνεκδότων πηγῶν γραφέν, ἐπλήρωσεν αἰσθητὴν παρ' ἡμῖν ἔλλειψιν. Τιμᾶται ἀντὶ δρ. 0,60. Μετ' ἰδιαιτέρας δ' εὐχαριστήσεως ἀγγέλλομεν ὅτι ὁ κ. Ἀλβανάκις ἀσχολεῖται ἤδη περὶ τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῶν Ἑλληνικῶν μονῶν, ἀδείᾳ τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας.

«Πόθοι καὶ πόνοι».— Ὁ σπουδαστὴς κ. Θ. Ι. Μαραγκουδάκις ἐξέδωκεν εἰς κομψὸν τεῦχος ἐξ 100 περίπου σελίδων συλλογὴν καλῶν ποιημάτων ἐν γλώσσῃ καθαρᾷ γεγραμμένων.

Τιμᾶται ἀντὶ δρ. 1,50 ἢ φρ. 2.

«Παγκυκλαδική». — Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ἑβδομαδιαίας ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδος ὑπὸ τὸν τίτλον «Παγκυκλαδική».

Ἐτησία συνδρομὴ δραχ. **3.50.**

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

(Ἓν κατὰ μῆνα)

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ὁ διάσημος Φραγκλῖνος, εὑρίσκετο ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἐκτυπώνων τὴν ἐφημερίδα του, εἰσῆλθεν εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον αὐτοῦ ὀκνηρός τις καὶ ἀφοῦ ἐπὶ ὥραν σχεδὸν ἐξήταζε διάφορα βιβλία, λαβὼν ἓν ἀνὰ χεῖρας ἐζήτησε παρὰ τοῦ ὑπαλλήλου τὴν τιμὴν αὐτοῦ.

— Ἓν τάλληρον ἀπήντησεν ὁ παῖς.

— Ἀλλὰ δὲν δύνασθε νὰ κάμητε συγκατάβασίν τινα; ἠρώτησεν ὁ ὀκνηρὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐξετίμα τὸ πολύτιμον τοῦ χρόνου.

Εἰς ἀρνητικὴν δ' ἀπάντησιν τοῦ παιδός, ἀφοῦ ἐξήτασεν ἐκ νέου ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν τὸ βιβλίον ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν Φραγκλῖνον. Εἰδοποιηθεὶς δ' οὗτος παρὰ τοῦ παιδός, ἀφῆκε τὴν κατεπείγουσαν αὐτοῦ ἐργασίαν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον, ἐρωτηθεὶς δὲ παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ τίς εἶναι ἡ τελευταία τιμὴ τοῦ βιβλίου,

«Ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον» ἀπεκρίθη.

«Ἀλλ' ὁ παῖς οὗτος πρὸ μικροῦ μοὶ εἶπεν ἓν τάλληρον», ὑπέλαβεν ὁ ἀγοραστής.

«Σᾶς πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Φρ., καὶ ἐγὼ προὐτίμων τότε τὸ ἓν τάλληρον, ἂν ἤθελον μείνῃ εἰς τὸ τυπογραφεῖον καὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἐργασίαν μου».

Ὁ ἀγοραστὴς μὴ ἐννοήσας τὴν σημασίαν τῶν λόγων τούτων ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησίν του περὶ τῆς τελευταίας τιμῆς.

«Ἓν τάλληρον καὶ ἥμισυ», ἀπήντησεν ὁ Φρ.

«Πῶς, εἶπεν ὁ ὀκνηρός, σεῖς πρὸ μικροῦ δέν μοι εἴπετε ἓν τάλληρον καὶ τέταρτον;»

«Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι», ἀπήντησεν ὁ Φρ, καὶ ἐπεθύμουν τὴν τιμὴν ἐκείνην νὰ ἐλάμβανον τότε παρὰ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ τάλληρον τώρα»

Καὶ τότε ὁ μὲν ὀκνηρὸς οὗτος ἄνθρωπος καταβαλὼν τὴν ζητηθεῖσαν τιμὴν ἠγόρασε τὸ βιβλίον, ὁ δὲ Φρ. ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τυπογραφεῖόν του γνωρίζων τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν τοῦ παρερχομένου χρόνου, δι' ὅπερ καὶ τοσοῦτον ἐδοξάσθη.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Β. Λάρισαν. Ἀναμένομεν· ὑπόμνησον γνωστοὺς φίλους. — Δ. Μ. Λάρισαν. Δὲν θὰ ἔλθῃς; Τότε φρόντισον περὶ ἀποστολῆς.—Γ. Γ. Νεμπεγλέρ. Φροντίζω ἐπανειλημμένως, ἀλλὰ γνωρίζεις τοὺς γραφειοκρατικοὺς τύπους. — Θ Δ. Εὐρυτανίαν. Στερούμεθα εἰδήσεών σου.—Α. Κ. Ἀταλάντην. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἀναμένομεν. Φρόντισον.—Κ. Π. Πτέρην. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἡμερολόγιον ἀπεστάλη.— Εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν ἀπαντῶμεν ὅτι τὰ κομφέττα δὲν εἶναι ἑλληνικὸν ἔθιμον ἀλλὰ ἑνετικόν, δίδονται δὲ εἰς τοὺς προσκεκλημένους λόγῳ ἁβρότητος. Παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εἴθιστο τὸ ἔθιμον, διατηρούμενον εἰς πολλὰ μέρη, νὰ ρίπτωσι κατὰ τὴν στέψιν τῶν νεονύμφων καὶ τὴν μετάβασιν τῆς πομπῆς ἐκ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ σίτον ἢ ὄρυζαν ἢ βαμβακόσπορον, σημεῖα *γονιμότητος*.—Α. Σ. Κάϊρον. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Καὶ τὸ ἕτερον ποίημα δημοσιευθήσεται.—Ο. Α. Ἅγιον Στέφανον. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστῶ. Ἀπαντήσω προσεχῶς.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ἐλλείψει χώρου ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχὲς ἡ δημοσίευσις τῆς συνεχείας τῶν μελετῶν: **«Διγλωσσία»** *τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Γ. Ζησίου καὶ* **«Περιοδεία ἐν Μακεδονίᾳ»** *τοῦ κ. Φ Σ. Δραγούμη.*

—

Εἰδοποιοῦνται οἱ κ κ. συνδρομηταὶ ὅτι τὸ ἐξαντληθὲν πρῶτον τεῦχος ἀνετυπώθη ἤδη παρακαλοῦνται δὲ οἱ μὴ ἔχοντες σὐτὸ νὰ ζητήσωσι τοῦτο παρὰ τῆς διευθύνσεως δι' οἱουδήποτε τρόπου.

—

Θερμῶς παρακαλοῦνται, ὅσοι τῶν κ. κ. συνδρομητῶν καθυστεροῦσι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν, νὰ ἐμβάσωσιν αὐτὰς τῇ Διευθύνσει.

—

Οὐδεμία αἴτησις πρὸς ἐγγραφὴν συνδρομητῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἐὰν μὴ συνοδεύηται διὰ τοῦ ἀναλόγου ἀντιτίμου.

Πᾶς συνδρομητὴς δύναται νὰ ἀποστέλλῃ τῇ διευθύνσει ἔργον πρὸς δημοσίευσιν ὅπερ δέον νὰ ᾖ γεγραμμένον ἐν τῇ καθαρευούσῃ γλώσσῃ καὶ νὰ συνᾴδῃ τῷ σκοπῷ τῆς «Ἐθνικῆς Ψυχῆς».

Τὰ χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

«Ἡ Ἐθνικὴ Ψυχὴ» ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν παντὸς βιβλίου ἀποστελλομένου αὐτῇ, ἀνταλλάσσεται δὲ μετὰ παντὸς περιοδικοῦ.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΙΛΟΠΟΙΕΙΟΝ

Ἀ! ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΙΟΛΟΥ 157

Ἀ! ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΙΟΛΟΥ 157

Ἱδρυθὲν παρὰ τοῦ **Η. Πουλοπούλου** ἐν ἔτει 1895, παρὰ τὸ Θησεῖον ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἐπὶ ὁλοκλήρου τετραγώνου.

Τοὺς πίλους κατασκευάζει ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης ἀκατεργάστου ὕλης, ἤτοι τοῦ φιαθίου εἰς φυσικὴν χροιάν, τῶν δερμάτων τοῦ Κάστορος, τῶν Λαγῳῶν, τῶν Κονίκλων, τῶν Μοσχοποντικῶν καὶ τῶν Προβάτων (Merinos), καὶ ἐξ αὐτῶν δι' εἰδικῶν Μηχανημάτων ἀποκόπτον τὸ χνούδιον καὶ τὸ μαλλίον, παρασκευάζει τὰ πιλήματα τῶν πίλων Σκληρῶν καὶ Μαλακῶν.

Εἶναι τὸ μόνον Ἐργοστάσιον ἐν Ἀνατολῇ, ἡ δὲ ποιότης τῶν προϊόντων αὐτοῦ ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν, δι' ὃ καὶ ἐβραβεύθη εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῶν Παρισίων 1900 διὰ χρυσοῦ βραβείου.

Ἔχει ἴδιον τμῆμα κατασκευῆς κορδελῶν ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς πίλους.

Ἡ κινητήριος δύναμις εἶναι 200 ἵππων, τὸ δὲ προσωπικὸν τοῦ Ἐργοστασίου εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας εἰς 350—400.

Ἡ ἡμερησία παραγωγὴ τῶν μὲν Καστορίνων (feutre & merinos) ἀνέρχεται εἰς 800—1000 πίλους, τῶν δὲ φιαθίνων εἰς 2000—3000.

Ἐπαρκεῖ δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐξάγει ποσότητας διὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ Αἴγυπτον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1905 ἵδρυσεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου τὴν πρώτην Ἀποθήκην διὰ τὴν λιανικὴν πώλησιν τῶν πίλων. Ἐκεῖ ὁ Κόσμος εὗρε σπουδαίαν διαφορὰν τιμῶν καὶ εἰς νεότατα σχήματα πίλους Σκληροὺς καὶ Μαλακοὺς μεγάλης στερεότητος, ὡς τοῦτο πανθομολογεῖται.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΤΟΣ 1908

4 Δραχμαὶ ἕκαστόν γραμμάτιον ἰσχῦον διὰ τὰς 4 κληρώσεις
Μία δραχμὴ ἕκαστον γραμμάτιον ἰσχῦον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων

ΔΡΑΧΜΑΙ 900,000 ΚΕΡΔΗ

4	*Μεγάλα κέρδη*	*ἐξ*	*100.000*	*ἐξ*	*400,000*	*Δραχμῶν*
4	*Κέρδη*	*ἐξ*	*25,000*	*ἐξ*	*100.000*	*Δραχμῶν*
4	*Κέρδη*	*ἐκ*	*10,000*	*ἐκ*	*40,000*	*Δραχμῶν*
12	*Κέρδη*	*ἐκ*	*5,000*	*ἐξ*	*60,000*	*Δραχμῶν*
20	*Κέρδη*	*ἐκ*	*1,000*	*ἐξ*	*20,000*	*Δραχμῶν*
1644	*Κέρδη*	*ἐξ*	*100*	*ἐξ*	*164,400*	*Δραχμῶν*
2312	*Κέρδη*	*ἐκ*	*50*	*ἐξ*	*115,600*	*Δραχμῶν*
4000	*ἐν ὅλῳ Κέρδη ἀξίας δραχμῶν . . .*				*900,000*	*Δραχμῶν*

Μέχρι τῆς πρώτης κληρώσεως (27]10 Ἀπριλίου 1908) θὰ ἐκδοθῶσι **μόνον 300,000 τετραδράχμων γραμματίων,** *ὑπ' ἀριθ. 1—300,000.* **Μόνον οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι θὰ τεθῶσιν ἐντὸς τῆς κληρωτίδος, κατὰ τὴν κλήρωσιν ταύτην.** *Κατόπιν, θὰ ἐκδοθῶσι* **μονόδραχμα** *γραμμάτια, ἰσχύοντα διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων, ὑπ' ἀριθ. 300,001 ἄχρις 1,000.000, θὰ προστεθῶσι δὲ ἐντὸς τῆς κληρωτίδος καὶ οἱ ἀντίστοιχοι ἀριθμοί.*

Γραμμάτια πωλοῦνται: *Εἰς τὰ διάφορα ταμεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπέζας, εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ἕκαστον, ἰσχῦον διὰ τὰς τέσσαρας κληρώσεις καὶ πρὸς ΔΡΑΧΜΗΝ ΜΙΑΝ ἕκαστον γραμμάτιον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.*

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ **Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.**

Ἡ πώλησις τῶν γραμματίων ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1)14 Ἰανουαρίου 1908

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ